

MINISTARSTVO KULTURE

**IZVJEŠTAJ
O RADU I STANJU U UPRAVNIM OBLASTIMA IZ NADLEŽNOSTI
MINISTARSTVA KULTURE ZA 2016. GODINU**

Cetinje, mart 2017. godine

SADRŽAJ

1. UVOD	2
2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE	2
3. IZVRŠAVANJE PROPISA	2
3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku	2
3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku	3
3.3. Podzakonska akta.....	3
4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE.....	3
4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo.....	3
4.1.1 Najznačajnije mjere podrške i podsticaja razvoja kulture.....	4
4.1.2 Manifestacije i festivali od posebnog značaja.....	5
4.2. Direktorat za kulturnu baštinu.....	6
4.3. Direktorat za medije.....	7
4.4. Uprava za zaštitu kulturnih dobara.....	8
4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture.....	9
4.5.1. Kabinet ministra.....	10
4.5.2. Služba za opšte poslove.....	11
4.6 Državni arhiv Crne Gore.....	11
5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE.....	12
5.1. Bilateralna saradnja	12
5.1.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji.....	13
5.2. Multilateralna saradnja	13
5.2.1. Saradnja sa UNESCO.....	13
5.2.2. Saradnja sa Evropskom unijom.....	14
5.2.2.1. Obaveze iz pregovaračkih poglavlja.....	15
5.2.2.2. IPA projekat „Održivo upravljanje turizmo u okviru jadranskog nasljeda“ – HERA.....	15
5.2.2.3. Programi Savjeta Evrope.....	15
5.3. Međunarodni programi i manifestacije.....	15
6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE.....	16
6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva.....	16
6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine.....	19
7. OCJENA STANJA.....	26
8. PRIJEDLOG MJERA.....	28

1. UVOD

Izvještaj o radu i stanju u upravnim oblastima Ministarstva kulture za 2016. godinu, obuhvata aktivnosti koje proizilaze iz Programa rada Vlade, utvrđene politike razvoja kulture definisane Zakonom o kulturu, Programom razvoja kulture, Programom zaštite i očuvanja kulturnih dobara i drugim strateškim dokumentima koji se sprovode u ovoj oblasti.

Djelokrug rada Ministarstva kulture obuhvata poslove državne uprave koji se odnose na ostvarivanje javnog interesa u oblastima: razvoja kulturno-umjetničkog stvaralaštva; zaštite, očuvanja, valorizacije i prezentacije kulturne baštine; medijskog i radio-difuznog sistema; izvršavanja obaveza iz procesa evropskih integracija; sprovođenja bilateralne, multilateralne i regionalne saradnje, realizacije obaveza po osnovu članstva u međunarodnim organizacijama iz oblasti kulture i medija, kao i druge poslove koji su mu određeni u nadležnost.

Ministarstvo kulture svoju djelatnost obavlja kroz tri direktorata: za kulturno-umjetničko stvaralaštvo, kulturnu baštinu i medije.

Pored aktivnosti Ministarstva, Izvještaj sadrži i pregled podataka o radu Uprave za zaštitu kulturnih dobara - organa u sastavu Ministarstva, Državnog arhiva - samostalnog organa uprave i 11 javnih ustanova kulture čiji je osnivač država.

2. REALIZACIJA PROGRAMA RADA VLADE

U 2016. godini, u skladu sa Programom rada Vlade, realizovane su i sljedeće obaveze:

U **Tematskom dijelu** usvojeni su: Program razvoja kulture 2016-2020 godina s Akcionim planom za 2016. godinu; Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu, s Izvještajem o implementaciji Programa u 2016. godini.

U **Normativnom dijelu** bilo je planirano donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o slobodnom pristupu informacijama, ali je zbog usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije njegovo usvajanje odloženo za I kvartal 2017. godine.

Iako nije bilo planirano Programom rada Vlade, u ovom izvještajnom periodu utvrđeni su: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnim odlikovanjima i priznanjima, kojim je uvedeno novo državno odlikovanje – Orden Crnogorske nezavisnosti, a povodom obilježavanja jubileja 10 godina od obnove crnogorske nezavisnosti; Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o spomen-obilježjima; Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o javnim radio-difuznim servisima; Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim medijima.

U saradnji sa Reprezentativnom organizacijom Sindikata kulture, pripremljen je i potpisan Granski kolektivni ugovor za oblast kulture.

3. IZVRŠAVANJE PROPISA

3.1. Rješavanje u prvostepenom upravnom postupku

Ministarstvo je u prvostepenom upravnom postupku tokom 2016. godine, pristupilo rješavanju 411 upravnih predmeta, na osnovu kojih je izdato: 150 rješenja po zahtjevu za izvoz umjetnina, od kojih 100 za trajni izvoz umjetnina i 50 o privremenom izvozu; 11 rješenja po zahtjevima za odobrenje inostranim producentima za snimanja na teritoriji Crne Gore; 65 rješenja i 7 zaključaka na osnovu Zakonu o slobodnom pristupu informacijama; 32 rješenja za regulisanje statusa samostalni umjetnik, od čega: 10 rješenja o priznanju statusa, 18 rješenja o produženju statusa, 1 rješenje o odbijanju zahtjeva za priznanje statusa i 3 rješenja o prestanku statusa; 53

uvjerenja o položenim stručnim ispitima u oblasti zaštite kulturne baštine; 5 istraživačkih licenci i jedno rješenje o prestanku važenja istraživačke licence pravnom licu; 21 konzervatorska licenca, 4 rješenja za odbijanje zahtjeva fizičkih lica za dobijanje konzervatorske licence; 2 rješenja za prestanak važenja konzervatorske licence pravnom licu; 13 rješenja o davanju saglasnosti za podizanje spomen-obilježja; 25 uvjerenja o dodjeljivanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine; 7 uvjerenja o priznavanju stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine; 2 rješenja o odbijanju zahtjeva za dodjeljivanje stručnih zvanja u oblasti zaštite kulturne baštine; 6 uvjerenja u svrhu ostvarivanja prava na oslobođanje od plaćanja carine i PDV- a, na robu koja je predmet uvoza; jedno odobrenje za obavljanje bibliotečke djelatnosti.

3.2. Rješavanje u drugostepenom upravnom postupku

Ministarstvo kulture je postupalo kao drugostepeni organ u odnosu na žalbe na upravna akta Uprave za zaštitu kulturnih dobara i inspektora u okviru Odsjeka za zaštitu kulturnih dobara i kulturne baštine Uprave za inspekcijske poslove. U izvještajnom periodu, donijeta su: 5 rješenja kojima se odbija žalba kao neosnovana; 12 rješenja kojima se poništavaju upravna akta prvostepenih organa i vraćaju na ponovni postupak i odlučivanje; 3 zaključka kojima se odbacuje žalba kao neblagovremena; 2 zaključka kojima se spajaju žalbe radi vođenja jedinstvenog postupka.

3.3. Podzakonska akta

Donijeta Odluka o izmjeni i dopunama Odluke o izgledu i načinu nošenja državnih odlikovanja, dok je u oblasti zaštite kulturnih dobara, sproveden postupak javnog konkursa za izbor znaka za obilježavanje kulturnih dobara, što je rezultiralo donošenjem Pravilnika o izgledu i sadržaju zaštitnog znaka i načinu obilježavanja kulturnih dobara ("Sl. list CG", br. 01/17 i 03/17).

4. PROGRAMSKE AKTIVNOSTI MINISTARSTVA KULTURE

4.1. Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo

Direktorat za kulturno-umjetničko stvaralaštvo je tokom 2016. godine, sprovodio mjere i aktivnosti razvoja i unapređenja sektora kulture u skladu sa obavezama i prioritetima utvrđenim pravnom tekovinom i Programom razvoja kulture 2016-2020.

U cilju realizacije utvrđenih prioriteta koji se odnose na institucionalni razvoj, sproveden je postupak i donijeta Odluka o osnivanju Javne ustanove Filmski centar Crne Gore.

Realizovane su različite aktivnosti i programi podrške i podsticaja razvoju kulture.

Propisani registri i evidencije su blagovremeno ažurirani prikupljanjem i unosom podataka, a realizovana je djelimična revizija okvira statističkih podataka koji se prikupljaju u oblasti kulture, u saradnji sa MONSTAT-om (obrazac o bioskopima).

Sprovedena je procedura i organizovani su poslovi potrebni za dodjelu državne nagrade "Miroslavljevo jevandjelje" za 2016. godinu.

U skladu sa planiranom dinamikom obezbijeđeno je regulisanje i ostvarivanje prava po osnovu statusa "istaknuti kulturni stvaralac" (tri nove inicijative Pavle Goranović, Miladin Šobić i Gojsko Kastratović). Na kraju ovog izvještajnog perioda ukupno je 51 umjetnik sa tim statusom.

U cilju podsticaja preduzetništva u kulturi, realizovana je i obaveza prema samostalnim umjetnicima i stručnjacima u kulturi (uplata doprinosa za obavezna socijalna osiguranja: penzijsko-

invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti) za one koji su se opredijelili da egzistenciju obezbjeđuju samostalnim radom. Tokom 2016. godine, zvanje "samostalni umjetnik" dodijeljeno je za 10 novih kandidata, pa pravo po ovom osnovu na kraju 2016. godine, ostvaruje ukupno 109 samostalnih umjetnika i stručnjaka u kulturi.

Nastavljena je podrška mladom i talentovanom crnogorskom kadru za nastavak školovanja ili stručnog usavršavanja na referentnim međunarodnim visokoškolskim ustanovama.

4.1.1. Najznačajnije mjere podrške i podsticaja razvoja kulture

Modeli podrške i podsticaja razvoja, kao prioritetne funkcije ovog resora, realizuju se na različite načine. Osnovni način podrške, utvrđen Zakonom o kulturi, je javni konkurs, kojim se po decentralizovanom modelu i na transparentan način obezbjeđuje sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u kulturi na cijeloj teritoriji Crne Gore. Takođe, Ministarstvo u kontinuitetu sprovodi i posebne programe podrške namijenjene uspostavljanju balansa u razvoju kulture: Program razvoja kulture na sjeveru, koji je ustanovljen 2009. godine, i Program podrške razvoju kulture u Nikšiću 2013-2017. Istim povodom, a u cilju doprinosa promociji i prezentaciji potvrđenih vrijednosti u kulturi, ustanovljene su i četiri manifestacije od posebnog značaja za kulturu, koje se realizuju u saradnji sa opštinama.

Javni konkurs - Na osnovu javnog konkursa za sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, u 2016. godini, obezbijedena je podrška i ostvaren podsticaj nove crnogorske produkcije iz svih oblasti kulture. Ukupno je, uključujući i Program razvoja kulture na sjeveru, podržano 225 programa i projekata, čiji su realizatori opštinske ustanove kulture u Crnoj Gori i druge institucije registrovane za djelatnosti kulture, te pojedinci kao realizatori autorskih djela (32 projekta iz oblasti likovne umjetnosti, 10 muzičko-scenskih projekata, 57 projekta iz oblasti književnosti i književnog prevođenja; 4 časopisa iz oblasti kulture i umjetnosti, pet pozorišna projekata, 28 manifestacija i festivala, 9 filmskih projekata, 2 projekta crnogorskog učešća na međunarodnim manifestacijama i festivalima i 59 projekata za razvoj kulture na sjeveru). Po ovom osnovu izdvojena su sredstva u iznosu od 1.107.622 eura.

Program Razvoj kulture na sjeveru - U okviru programa Razvoj kulture na sjeveru, sprovode se dvije linije podrške. Prvenstveno se u 13 opština sufinansiraju programi i projekti koji u tim sredinama imaju status javnog interesa. Pored toga, posebna linija podrške obezbjeđuje se za programe i projekte kojima se uspostavlja institucionalna, odobno koprodukciona saradnja i razmjena programa sa ustanovama na cijeloj teritoriji Crne Gore. Iako saradnje na zajedničkoj produkciji nije bilo, može se konstatovati da je tokom 2016. godine, zabilježen veći broj prijava kojima se obezbjeđuje učešće institucija kulture iz središnjeg i primorskog regiona na sjeveru (gostovanje Međunarodnog festivala lutkarstva u Beranama, Mojkovcu, Bijelom Polju, Petnjici i Kolašinu; Media Terra Podgorica – Nevidljivim teatrom protiv vidljivih predrasuda, gostovanje u Bijelom Polju i Plavu; Sibila Doo – predavanja i video projekcije posvećeni Danilu Kišu, u Beranama, Bijelom Polju, Mojkovcu, Kolašinu, Pljevljima i Rožajama; Međunarodna kolonija karikature u Kolašinu). Kroz Program razvoja kulture na sjeveru podržano je 59 programa i projekata kojima se predstavlja kulturni potencijal tog regiona i uspostavlja institucionalna saradnja. Pretežno je riječ o programima festivalskog i manifestacionog karaktera, čiji su realizatori opštinske ustanove kulture i u tim sredinama imaju status od posebnog značaja za kulturu. Pored toga, putem ovog Programa obezbjeđuje se podrška "Ratkovićevim večerima poezije" za realizaciju istoimenog festivala i dijela redovnih godišnjih aktivnosti. U cilju stvaranja kvalitetnijih uslova za produkciju programa, Ministarstvo je u 2016. godini podržalo zahtjeve Centara za kulturu

u Petnjici i Šavniku, za nabavku dijela scenske tehnike i opreme. Ukupna sredstva za realizaciju ovog Programa u 2016. godini, iznosila su 276.000 eura.

Program podrške razvoju kulture u Nikšiću - Program podrške razvoju kulture u Nikšiću realizuje se od 2014. godine. Brojem programa i kvalitetom ovogodišnjeg repertoara pokazao je opravdanost sprovođenja i poseban značaj koji ostvaruje na polju razvoja kulture u toj opštini. Za godinu dana realizovano je preko 250 programa, što je na nivou prethodne dvije godine. Realizatori su bile nikšićke ustanove kulture, a ostvarena je dobra saradnja sa nacionalnim institucijama i nevladinim organizacijama. Strukturu programa činili su sadržaji iz svih oblasti umjetnosti (muzički, likovni, pozorišni, filmski), kao i prezentacija i promocije bogatog kulturnog naslijeđa Nikšića. U programskom i produkcionom smislu posebno su značajne dvije pozorišne premijere („Jerihonska ruža“ u produkciji JU Zahumlje i NVU art 365 i „Moj Jagoše“ u produkciji Nikšićkog pozorišta), koje su animirale mlade nikšićke umjetnike. Takođe, kvalitativno su unaprijeđeni sadržaji tradicionalnih manifestacija i festivala koji imaju status od posebnog značaja za kulturu grada: Nikšićki književni susreti, Festival glumca, Lake fest, Septembarski dani kulture, Bedem fest, Nikšić Guitar festival. Za realizaciju ovog Programa budžetom Ministarstva su bila obezbijedena sredstva u iznosu od 176.000 eura.

4.1.2. Manifestacije i festivali od posebnog značaja

1) **Kotor art**- realizovan je u periodu 1. jula do 17. avgusta 2016. godine. Festival su činili sljedeći programski segmenti: Kotorški festival pozorišta za djecu, Don Brankovi dani muzike, Festival klapa Perast, Kotor Apss i Pjaca od filozofa. U okviru festivala realizovano je ukupno 53 programa. Festival se realizuje uz podršku Ministarstva i opštine Kotor. I pored nesumnjivog kvaliteta koji donosi ovaj Festival, u programskom smislu, njegov organizacioni model nije institucionalno utemeljen, već sublimira aktivnosti tri različite nevladine organizacije, što u praksi umnogome otežava sagledavanje njegovog cjelovitog učinka i jedinstvenog djelovanja.

2) **Montenegro film festival Herceg Novi** održava se svake godine u prvoj nedjelji avgusta. Festival 2016. godine, je bio jubilarno 30. izdanje. Festivalski program je koncipiran u četiri kategorije: tri takmičarske (dugometražni igrani film, dokumentarni film i selekcija filmova studenata regionalnih filmskih škola) i reviju filmova nagrađenih na najznačajnijim evropskim festivalima. U okviru Festivala 2016. godine, prikazano je preko 70 filmova. Festival se od 2010. godine, organizuje kao manifestacija od posebnog značaja, uz podršku opštine Herceg Novi i Ministarstva kulture. Ni ovaj Festival tokom svih prethodnih godina nije institucionalno utemeljen, već se realizuje kao jedan od segmenata rada JUK Herceg festa.

3) **Ratkovićeve večeri poezije Bijelo Polje** – realizovane su u periodu od 3. do 5. septembra 2016. godine. Ova manifestacija bilježi tradiciju dugu 46 godina i najznačajnija je u sjevernom dijelu Crne Gore. Manifestacija je okupila brojne književnike iz zemlje i regiona. Programski koncept, pored prezentacije književnog stvaralaštva, predstavljaju i naučne rasprave i istraživanja književnosti i jezika. Pored afirmisanih stvaralaca, učesnici Festivala su i mladi stvaraoci iz Crne Gore i regiona, na koje se odnosi jedan festivalski segment. Festival njeguje i dugogodišnju tradiciju saradnje i prezentacije književnih programa u gradskim i prigradskim bjelopoljskim školama. Ratkovićeve večeri poezije zajednički realizuju Ministarstvo i opština Bijelo Polje, koja je u cilju unapređenja kulture grada, ali i bolje funkcionalnosti i efikasnosti Festivala, osnovala posebnu javnu ustanovu čija je osnovna djelatnost promocija i prezentacija književnog stvaralaštva.

4) **Internacionalni TV festival Bar** – iako je status manifestacije od posebnog značaja dobio 2008. godine, ovaj Festival je svih prethodnih godina pokazivao u organizacionom i produkcionom smislu izvjesne slabosti, koje su ove godine kulminirale. Realizator Festivala je, po predlogu

opštine Bar, bila istoimena nevladina organizacija, koja tokom 2016. godine, nije uspjela da organizuje kompleksne i zahtjevne poslove produkcije, pa iz tih razloga Festival nije održan.

Državne nagrade - U 2016. godini, sproveden je postupak za dodjelu državne nagrade „Miroslavljevo jevanđelje“. Nagrada se dodjeljuje svake druge godine autoru iz Crne Gore za književno, istoriografsko, etnografsko ili publicističko djelo objavljeno u Crnoj Gori u prethodne tri godine. U postupku kandidovanja bilo je prijavljeno 33 autora, odnosno publicistička djela. Žiri je za laureta je izabrao književnika Zuvdiju Hodžića, za roman *Svi moji*.

4.2. Direktorat za kulturnu baštinu

Aktivnosti Direktorata se zasnivaju na koordinaciji, pružanju logističke i finansijske podrke institucijama i pojedincima koje se bave očuvanjem kulturne baštine. Direktorat je tokom 2016. godine sprovodio aktivnosti na osnovu zakonskih odredbi, Programa razvoja kulture 2016-2020. i prioriteta u radu Ministarstva koje se odnose na unaprjeđenje pravnog i institucionalnog okvira, djelatnosti, jačanju kadrovskih kapaciteta, finansiranju projekata, međunarodne saradnje, zaštite i promocije kulturnih izraza u oblasti kulturne baštine, uz konstantno praćenje svih aktivnosti.

Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2016. godinu - Ministarstvo kulture je finansiralo i sufinansiralo realizaciju 89, od planiranih 127 projekata. Cijeneći da su kulturna dobra, prepoznata kao važan faktor nacionalne identifikacije i da predstavljaju dugoročan resurs za održivi razvoj, te su kao takva važan prioritet svih savremenih državnih politika, Programom se finansiraju programi i projekti od značaja za ostvarivanje javnog interesa u oblasti kulturne baštine Crne Gore, odnosno, iz oblasti konzervatorske, muzejske, bibliotečke, arhivske i kinotečke djelatnosti. U cilju zaštite, valorizacije i unaprjeđenja stanja kulturnih dobara i promovisanja raznolikosti kulturne baštine Crne Gore, a vodeći računa o zastupljenosti svih lokalnih zajednica, opredijeljena su finansijska sredstva u iznosu od 1.231.490 €.

Ističe se nastavak arheoloških istraživanja u okviru petogodišnjeg projekta *Putevi kontinuiteta*, na lokalitetima Crvena stijena, Samobor, Žabljak Crnojevića, Ostaci manastira Crnojevića na Ćipuru, Svač, Obod Crnojevića i Oblun.

Pored navedenog, realizovana su 23 konzervatorska projekta, od kojih je od posebnog značaja sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnom dobru Medun, izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na Crkvi Sv. Antuna Padovanskog, Cetinje, Spomeniku na Lazinama, Danilovgrad, Spomeniku u Petrovcu posvećenog poginulim Paštrovićima u NOR, Budva, Spomen mjestu pogibije Mahmud-paše Bušatlije, Krusi, Kuli Redžepagića, Plav, ali i na pokretnim dobrima, autoportretu Tripa Kokolje, na tri stare i rijetke knjige Nacionalne biblioteke „Đurđe Crnojević“, dijelu Arheološke, Etnografske i Umjetničke zbirke Zavičajnog muzeja u Bijelom Polju.

Značajna pažnja je posvećena prezentaciji bogate kulturne baštine kroz organizovanje izložbi, obilježavanje tradicionalnih manifestacija, snimanju dokumentarnih emisija i filmova, izdavanju časopisa i objavljivanju monografija.

Tehničko osavremenjavanje ustanova kulture i edukacija kadra jedan su od važnih prioriteta Programa, kojem je u 2016. godini takođe posvećena posebna pažnja.

Uvažavajući značaj ovog strateškog dokumenta, koji predstavlja osnov za uspostavljanje sistema zaštite kulturnih dobara, bez obzira na vrijeme, mjesto, način stvaranja, porijeklo, vlasništvo i njihov svjetovni ili vjerski karakter, Direktorat je pripremio i **Program zaštite i**

očuvanja kulturnih dobara za 2017. godinu, kojim je obuhvaćeno 102 projekta javnih ustanova i organa uprave iz oblasti kulturne baštine, a opredijeljeno je 832.435 €.

Direktorat je podržao realizaciju 56 projekata i aktivnosti u oblasti kulturne-baštine, među kojima se izdvajaju Most na Moštanici, Hadži Ismailov most, Monografija *Knez Vladimir Dukljanski* idr. Uspostavljena je saradnja sa Arhitektonskim fakultetom Univerziteta Crne Gore, a na osnovu prethodno potpisanog Memoranduma o saradnji Ministarstva kulture i Univerziteta Crne Gore.

Direktorat je vršio poslove na koordinaciji, aktivnom praćenju dinamike realizacije aktivnosti **Menadžment plana Istorijskog jezgra Cetinja** i dostavio Vladi na usvajanje **Menadžment plan Utvrđenja Besac**.

Direktorat je, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava i NVO NOVA Centra za feminističku kulturu, nastavilo aktivnosti na stvaranju uslova za analizu i osnivanje **Muzeja žena Crne Gore**. Aktivnosti su se, pored ostalog odnosile i na učešće u dvije panel diskusije, u februaru i aprilu, nakon kojih se pristupilo istraživačko-stručnom radu na izložbi *Drugarice – žene u Crnoj Gori 1933 – 1953. godina*.

U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Direktorat je učestvovao u aktivnostima na turističkoj valorizaciji muzeja u Crnoj Gori, kao i turističkoj valorizaciji kulturnih dobara.

Ministarstvo kulture se uključilo u inicijativu Ministarstva unutrašnjih polsova za osnivanje muzeja crnogorske policije.

U okviru poslova Direktorata, održana su tri ispitna roka za polaganje stručnih ispita u skladu sa Pravilnikom o vrsti i stepenu stručne spreme, programu i načinu polaganja stručnog ispita i stručnim zvanjima za vršenje poslova konzervatorske, muzejske, bibliotečke i arhivske. Održano je 15 sjednica Komisije za izdavanje i oduzimanje konzervatorske licence i 5 Komisije za izdavanje i oduzimanje istraživačke licence. Komisija za dodjelu stručnih zvanja zasjedala je 6 puta, a Komisija za spomen-obilježja, održala je 12 sjednica i izdala 13 saglasnosti za podizanje spomen-obilježja. Ministarstvo kulture je Vladi Crne Gore procesuiralo 2 prijedloga za davanje prethodne saglasnosti za podizanje spomen-obilježja.

4.3. Direktorat za medije

Direktorat za medije učestvuje u realizaciji **Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020**. (realizacija mjera iz godišnjih Akcionih planova) i **Strategiji za borbu protiv trgovine ljudima 2012-2018**. (realizacija obaveza iz godišnjih Akcionih planova).

U skladu sa obavezom iz Zakona o medijima i kao vid podrške implementacije Preporuke Komiteta ministara Savjeta Evrope Rec (2007)2 o medijskom pluralizmu i raznovrsnosti medijskog sadržaja, realizovan je redovni godišnji Konkurs za sufinansiranje programskih sadržaja u lokalnim štampanim medijima i medijskim naučnim časopisima. Podrška lokalnim štampanim medijima realizuje se u cilju razvoja kulture, nauku i obrazovanje, informisanje osoba oštećenog sluha i vida, evro-atlantske integracije, istorijsko nasleđe, tradiciju, rodnu ravnopravnost, socijalnu inkluziju RE populacije i podizanje svijesti građana o negativnom fenomenu trgovine ljudima na lokalnom nivou. Osim toga, sufinansirani su i programski sadržaji od značaja za razvoj kulture, nauke i obrazovanja u naučnim časopisima za kulturu i teoriju medija.

U skladu sa Strategijom za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana u crnogorsko društvo 2016-2020 realizovan je Konkurs za najbolji istraživački prilog na temu *Socijalna integracija Roma u Crnoj Gori*. Autoru je dodijeljena plaketa i novčana nagrada 8. aprila na Svjetski dan Roma, čiju dodjelu organizuje Ministarstvo kulture u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava.

U cilju implementacije mjera iz Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2012-2018, Ministarstvo kulture je podržalo proizvodnju programskih sadržaja koji imaju za cilj informisanje javnosti o negativnom fenomenu trgovine ljudima, u saradnji sa Kancelarijom za borbu protiv trgovine ljudima.

4.4. Uprava za zaštitu kulturnih dobara

Uprava za zaštitu kulturnih dobara, sa sjedištem na Cetinju i područnom jedinicom u Kotoru - kao organ uprave u sastavu Ministarstva kulture, u cilju zaštite i očuvanja kulturne baštine Crne Gore, realizovala je brojne aktivnosti, koje se odnose na upravne i sa njima povezane stručne poslove.

Uprava je izdala 72 mišljenja na dostavljena planska dokumenta, smjernice i programske zadatke za državna i lokalna planska dokumenta i studije lokacije, te izradila, usvojila/donijela studije zaštite kulturnih dobara i to: državne studije lokacije 4; prostorno urbanistički planovi 3; detaljni urbanistički planovi 36; lokalne studije lokacije 7; urbanistički projekti 7; male hidroelektrane 6; vjetroelektrana 1; smjernice 12; programski zadaci 2; studije zaštite kulturnih dobara - izradila 4, usvojila/donijela 6; podaci, prijedlozi i spiskovi 4; mišljenja na zahtjeve o potrebi izrade studiju zaštite kulturnih dobara 2; menadžment planovi 1; plan postavljanja privremenih objekata 2; elaborati o procjeni uticaja na životnu sredinu 1; rješenja o odbijanju zahtjeva kao neosnovanih 10.

Na zahtjev sekretarijata za urbanizam, planiranje i uređenje prostora, za potrebe izrade četiri planska dokumenta, dostavljena dokumentacija, smjernice i spisak kulturnih dobara u obuhvatu planova.

Za izradu konzervatorskih projekata za sprovođenje konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima, Uprava je na zahtjev vlasnika, odnosno držaoca kulturnog dobra, izdala ukupno 258 konzervatorskih uslova, od čega 251 za nepokretna i 7 za pokretna kulturna dobra i donijela 2 rješenja o odbijanju zahtjeva. U skladu sa prethodno izdatim konzervatorskim uslovima, na zahtjev vlasnika, odnosno držaoca kulturnog dobra, izdato je 105 rješenja o saglasnosti na konzervatorske projekte i 2 rješenja o odbijanju projekata. Izdato je 17 odobrenja za vršenje arheoloških istraživanja.

Donijeta su 4 rješenja o obustavi radova na kulturnim dobrima, 1 rješenje o uklanjanju privremeno izvedenih intervencija, te podnijeto 17 zahtjeva prema Upravi za inspeksijske poslove, za izvođenje radova bez saglasnosti Uprave.

Upravi je od strane pravnih i fizičkih lica podnijeto 17 inicijativa za uspostavljanje zaštite kulturnog dobra, od čega je prihvatila 14 inicijativa, dok su 3 odbijene. Donijeta su 3 rješenja o uspostavljanju prethodne zaštite i 13 rješenja o utvrđivanju statusa kulturno dobro i to za: pet nepokretnih kulturnih dobara jedno pokretno i 7 nematerijalnih kulturnih dobara i urađen 21 elaborat o valorizaciji kulturnih vrijednosti i to za 14 nepokretnih dobara, 4 pokretna i 3 nematerijalna dobra. U cilju utvrđivanja potencijalnih kulturnih vrijednosti stručna lica Uprave su dala 17 stručnih nalaza.

U postupku valorizacije dobara (Zgrada Zetske banovine, Kuća Đukanovića i Kućanska džamija), sprovedene su tri usmene rasprave.

Realizovana je izložba *Nematerijalna kulturna dobra Crne Gore*, koja je otvorena na Cetinju i u Zagrebu. Uprava je izdala i promovisala reprinte starih izdanja i novi broj stručne publikacije *Starine Crne Gore* posvećenog nematerijalnim kulturnim dobrima i nematerijalnom nasljeđu Crne Gore. Potpisan je sporazum saradnje sa Turskom međunarodnom agencijom za saradnju i koordinaciju TIKa. Uspostavljena saradnja sa italijanskom kompanijom TERNA, u vezi

postavljanja elektro kabla u teritorijalnim vodama Crne Gore, u kontekstu zaštite podvodnih kulturnih dobara Crne Gore. U izvještajnom periodu odražano je više radnih posjeta crnogorskim opštinama, kao međusektorskih/međuresornih sastanaka predstavnika Uprave sa predstavnicima drugih relevantnih subjekata u cilju zaštite i unaprijeđenja kulturnih dobara i kulturne baštine Crne Gore. Kao organ državne uprave nadležan za zaštitu kulturnih dobara, aktivno sudjeluje u razvojnim projektima koji se tiču očuvanja kulturne baštine, najzastupljenije kroz adekvatnu valorizaciju iste u turizmu. Uspostavljena je saradnja sa španskom kompanijom iz oblasti valorizacije kulturnih dobara u turizmu *Paradores de Turismo*, kao i TAEX ekspertskim timom EU, učešće na ljetnoj školi arhitekture u Švedskoj (Summer School in Classical Architecture, Sweden), koju je organizovala Fondacija princa Čarlsa i Fondacija Ax:son Johnson, u saradnji sa INTBAU Europe.

4.5. Ostale aktivnosti iz rada Ministarstva kulture

Saradnja sa drugim resorima na izradi i donošenju razvojnih strategija bila je dinamična, pa su predstavnici Ministarstva učestvovali u izradi: **Strategije za mlade** Uprave za mlade i sport, **Strategije za integraciju OSI 2016 – 2020** i **Strategije za zaštitu OSI od diskriminacije** - Ministarstva za ljudska i manjinska prava, strategija i projekata Ministarstva održivog razvoja i turizma (**Strategija za razvoj kulturnog turizma**, **Razvoj panoramskih puteva**, **Turistička valorizacija muzeja**, **Turistička valorizacija i afirmacija kulturnog nasleđa**), **Strategije za socijalnu inkluziju Roma i Egipćana 2016-2020** (realizacija mjera iz godišnjih Akcionih planova) i **Strategije za borbu protiv trgovine ljudima 2012-2018** (realizacija obaveza iz godišnjih Akcionih planova).

U decembru 2016. godine, potpisan je **Memorandum o saradnji sa Univerzitetom Crne Gore**, koji je platforma za zajedničku realizaciju projekata u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, kulturne baštine i medija.

Tokom 2016. godine, iz državnog budžeta je obezbijedeno izdvajanje za kulturu po stopi od 2,49%, dok su namjenska sredstva od spomeničke rente realizovana u iznosu od 420.000 eura. Nacionalne ustanove kulture: Prirodnjački muzej, Muzički centar Crne Gore i Kraljevsko pozorište "Zetski dom", ostvarili su i sredstva iz međunarodnih donacija.

U oblasti jačanja kadrovskih kapaciteta u kontinuitetu su prikupljani neophodni podaci za izradu Analize kadrovskih kapaciteta u kulturu, a počelo se i sa obradom podataka o analizi stanja i potrebi unapređenja nezavisne kulturne scene.

U 2016. godini Crna Gora je obilježila dva izuzetno važna datuma za njen kulturno-istorijski kontekst, i to: Deceniju obnove nezavisnosti i 1000 godina od smrti kneza Vladimira Dukljanskog – Svetog Vladimira. Tim povodima pripremljen je Program obilježavanja u koji su posredstvom Ministarstva bile uključene i sve nacionalne ustanove kulture.

Jubilej: Deset godina obnove nezavisnosti i Hiljadu godina od smrti kneza Vladimira Dukljanskog - Pored centralne svečanosti upriličene 21. maja u Podgorici, među brojnim aktivnostima kojima je obilježena prva Decenija od obnove crnogorske nezavisnosti uvedeno je novo državno odlikovanje - *Ordena nezavisnosti*.

Priredena je retrospektiva projekata iz oblasti crnogorske kinematografije, likovne umjetnosti i književnosti, odnosno izdavaštva, koji su obilježili kulturnu scenu u proteklih 10 godina, objavljeni katalozi i publikacije sa podacima o projektima i organizovana njihova promocija i prezentacija. U realizaciju ovih projekata bile su uključene nacionalne ustanove kulture Crnogorska kinoteka, Centar savremene umjetnosti, Nacionalna biblioteka "Đurđe Crnojević".

Ovim povodom Nacionalna biblioteka je realizovala i prigodan program vezan za 120 godina Nacionalne biblioteke i projekat *Nezavisnost Crne Gore iz pera stranih autora: Izložba Berlinski kongres 1878 i referendum 2016*.

Muzički programi realizovani su u produkciji Muzičkog centra Crne Gore. Pored muzičkog segmenta centralne proslave, ova ustanova je upriličila i nastupe Crnogorskog simfonijskog orkestra u Beogradu, izdavanje CD-a jubilarnog 15. Međunarodnog festivala klapa i koncerte kantautora Slobodana Kovačevića.

Povodom obilježavanja Desetogodišnjice nezavisnosti u Narodnom muzeju završena je postavka Istorijskog muzeja za period od 1912-2007. godine, a pripremljena je i izložba *Fotografi na crnogorskom Dvoru* i *"Narodne nošnje u Crnoj Gori*.

Istim povodom, Pomorski muzej je otvorio je obnovljeno odjeljenje Bokeljske mornarice i promovisao film *Kolo Bokeljske mornarice*.

Biblioteka za slijepe upriličila je svečane aktivnosti kojima je uz jubilej nezavisnosti obilježena i 10-to godišnjica njenog osnivanja.

Poseban program posvećen desetogodišnjici nezavisnosti realizovan je i u okviru ovogodišnjeg muzičkog festivala *Lake fest*, i festivali od posebnog značaja za kulturu imali su programske sadržaje posvećene ovom jubileju.

Ovim Programom bilo je predviđeno da Crnogorska kinoteka realizuje dokumentarni serijal pod nazivom *Zašto smo se borili*, autora Branka Baletića, a Otvoreni kulturni fórum objavljivanje drugog kola edicije *Nova luča* i Rezidencijalni boravci pisaca iz regiona i Evrope na Cetinju. Ti projekti su u fazi realizacije.

Pobodom obilježavanja Hiljadu godina od smrti kneza Vladimira Dukljanskog – Svetog Vladimira, realizovane su sljedeće programske aktivnosti, koje je sufinansiralo Ministarstvo: štampanje i promocija monografije pod nazivom *Knez Vladimir* u izdanju Fondacije "Sveti Petar Cetinjski", koja je predstavljena u Baru, Podgorici, Cetinju, Nikšiću; priprema i premijerno izvođenje predstave posvećene Vladimiru i Kosari *Sveti i prokleti* (u produkciji Kulturnog centra Bar i festivala Barski ljetopis, autorski projekat Obrada Nenezića); realizacija interaktivne postavke - izložbe *Simboli hiljadugodišnje državnosti*, i izložbe *Putevi(ma) crnogorskog identiteta* i izdavanje publikacije o nematerijalnoj kulturnoj baštini – produkciji Uprave za zaštitu kulturnih dobara.

Organizovana je i konferencija pod nazivom *Knez Vladimir u savremenoj nauci i kulturi Crne Gore*, u kojoj su, pored crnogorskih zvaničnika i Predsjednika države, učestvovali i istaknuti istoričari i publicisti iz zemlje i regiona. Konferencija je održana na Cetinju, u okviru međunarodne asocijacije Forum slovenkih kultura.

4.5.1. Kabinet ministra

Aktivnosti Kabineta ministra tokom 2016. godine, bile su usmjerene na organizaciju bilateralnih i multilateralnih susreta, učešća ministra na međunarodnim konferencijama i programima, u zemlji i inostranstvu i drugih protokolarnih aktivnosti.

U cilju unapređenja institucionalne saradnje i ravnomjernog razvoja kulture u Crnoj Gori realizovane su posjete lokalnim zajednicama, ustanovama kulture i susreti sa predstavnicima manifestacija i festivala.

Kabinet ministra je u kontinuitetu objavljivao saopštenja i informacije o aktivnostima ministra i Ministarstva, komunicirao sa medijima, organizovao pres konferencije i odgovarao na pitanja novinara.

4.5.2. Služba za opšte poslove

Služba za opšte poslove je blagovremeno i ažurno realizovala sve aktivnosti koje se odnose na: državnu pomoć (prijava državne pomoći za 2016. godinu, i Izvještaj o dodijeljenoj državnoj pomoći za 2015. godinu), javne nabavke (Izvještaj o javnim nabavkama za 2015. godinu, Izvještaj o kršenju antikorupcijskih pravila u postupcima javnih nabavki za 2016. godinu, Plan javnih nabavki za 2016. godinu), te aktivnosti na pripremi Kapitalnog budžeta za 2017. godinu, Izvještaj o realizaciji Kapitalnog budžeta za 2016. godinu.

Na osnovu Plana javnih nabavki za 2016. godinu, sprovedeno je 18 postupaka javnih nabavki.

U skladu sa Zakonom, donijet je Kadrovski plan za 2016. godinu.

Preko Uprave za kadrove, objavljeno je pet oglasa za popunjavanje radnih mjesta u Ministarstvu kulture.

Izvršen je godišnji popis osnovnih sredstava i obračun amortizacije.

Ažurno su obavljani svi poslovi koji se odnose na finansijsko i računovodstveno poslovanje Ministarstva i institucija iz nadležnosti Ministarstva kulture.

U cilju profesionalnog usavršavanja službenici Ministarstva kulture su preko Uprave za kadrove pohađali 15 obuka.

4.6. Državni arhiv Crne Gore

Aktivnosti Državnog arhiva, koji je samostalni organ državne uprave, osnovan za vršenje arhivske djelatnosti na području Crne Gore, u 2016. godini, bile su usmjerene u pravcu: poboljšanja uslova i kvaliteta rada, realizacije redovnih zadataka i obaveza iz arhivske i izdavačke djelatnosti, saradnje sa državnim organima i drugim subjektima, saradnje sa Međunarodnim arhivskim savjetom i državnim arhivima, rada na izmjeni postojećih ili pripremi novih normativnih akata i dr.

U saradnji sa Upravom za imovinu obezbijeđeni su novi prostori za rad arhivskih odsjeka u Podgorici i Nikšiću, sanirani postojeći objekti i obezbijeđena neophodna oprema. Izrađen je softver, i urađeno skeniranje i pohranjivanje digitalnih kopija 1.630 knjiga austrijskog katastra, koje se čuvaju u arhivskoj odsjecima u Baru, Budvi, Kotoru i Herceg Novom.

U Sektoru za arhivsku građu stvaralaca od značaja za državu, u okviru Arhivskog odsjeka – centralni depo, pored redovnih aktivnosti, nastavljen je rad na izradi topografskog pokazivača i spoljnjih opisa na regalima u depou, izvršena prefascikulacija i odlaganje za 31 fond. U Arhivskom odsjeku za sređivanje i obradu arhivske građe do 1945. godine, tokom rada na obradi i reviziji 11 arhivskih fondova, ukupno je sređeno, obrađeno i revidirano 131 fascikla, te je vršena dopuna postojećeg pregleda arhivskih fondova i zbirki. U okviru Arhivskog odsjeka za sređivanje i obradu arhivske građe od 1945. godine - Cetinje, urađena je klasifikacija arhivske građe za 5 fondova i ukupno klasifikovano 293 fascikle, a arhivistički su sređena i obrađena 2 fonda, od ukupno 83 fascikli građe. U Arhivskom odsjeku – Istorijski arhiv Kotor, vršilo se sređivanje, obrada, revizija i fizički pregled arhivske građe za 3 arhivska fonda, 4 porodične i 1 arhivske zbirke i rađeno je na digitalizaciji zemljišnjih knjiga. Izvršeno je sređivanje i obrada bibliotečke građe, i rađeno na pripremi dvije izložbe dokumenata. Završeno je štampanje zbornika dokumenta „Okružni komitet KPJ Nikšić u NOR-u“, knjiga I, uređene recenzentske primjedbe na zborniku dokumenta „Nikšićki srez u NOR-u“. Izvršeno je izdavanje dokumenta za I knjigu II Zbornika 1943-1945.

U Sektoru za arhivsku građu stvaralaca od značaja za jedinice lokalne samouprave, data je saglasnost na 29 listova kategorija registraturske građe sa rokovima čuvanja. Urađena je UDK

klasifikacija i ISBD(M) i ISBD(S) katalogizacija za 244 publikacije. Sačinjeno je i dostavljeno 49 međunarodnih arhivističkih normiranih zapisa ISAAR(cpf) i ISAD(g).

U Sektoru za naučnu-informativnu djelatnost i zaštitu arhivske građe van arhiva, sprovedena je evaluacija primjene međunarodnih normiranih arhivističkih zapisa ISAAR (cpf) i ISAD (g). Tokom godine primljeno je 48 normiranih zapisa. Nastavljeni su poslovi na izradi stručnog tezaurusa odnosno terminološkog rječnika. Objavljena su ili pripremljena izdanja: *Spomenica Medova*, Publikacija koja parti izložbu dokumenata: *Branitelji Lovčena*, *Knjiga VI poimeničnog protokola izdatih pasoša* - u fazi redakture, *Izdavačka djelatnost arhiva* - u štampi, *Ogledi o pozorištu u Crnoj Gori*, u saradnji sa Maticom crnogorskom - u štampi, *Zbornik dokumenata - Srez Nikšićki u NOB-u* - u pripremi, *Crnogorski crveni krst 1912 - 1918*, *Popisi poginulih i ranjenih u Veljem ratu 1876 - 1878*.

Priređeno je više izložbi: *Mojkovačka bitka*; *Branitelji Lovčena*; *Zvanične čestitke Nikoli I povodom proglašenja kraljevine 1910*. Organizovana je tradicionalna manifestacija *Nedelja arhiva*, u okviru koje je realizovano preko 60 programa u gradovima širom Crne Gore. Realizovano je više programa u sklopu Programa podrške razvoju kulture u Nikšiću. Objavljena dva broja časopisa Arhivski zapisi.

U okviru *Odjeljenja za tehničku zaštitu arhivske građe*, vršena je konzervacija i restauracija dokumenata. Tretirano je preko 6.100 listova građe iz više od 20 arhivskih fondova.

Kroz međunarodnu saradnju, rađeno je na pribavljanju informacija o arhivskoj građi koja se odnosi na Crnu Goru. Od Arhiva Turske je dobijen katalog za 20.509 dokumenata koja se nalaze u Osmanskom arhivu i isti preveden na crnogorski jezik. Dobijene su kopije svih tih dokumenata u elektronskoj formi što čini oko 30.500 stranica građe. Od Vojnog arhiva Turske dobijen je katalog za 3.500 dokumenata i isti preveden na crnogorski jezik.

5. MEĐUNARODNA SARADNJA I EVROPSKE INTEGRACIJE

Međunarodna saradnja u oblasti kulture ostvaruje se putem bilateralnih ili multilateralnih sporazuma, članstvom u međunarodnim organizacijama, učešćem u programima saradnje, prezentacijom i promocijom kulture na međunarodnim manifestacijama i festivalima i sl.

U tom smislu posebno je važno članstvo u UNESCO i programima Evropske Unije i Savjeta Evrope.

5.1. Bilateralna saradnja

Tokom 2016. godine, Ministarstvo kulture je imalo veoma intenzivnu bilateralu saradnju, koja se ogledala u brojnim susretima sa visokim zvaničnicima. Najznačajniji bilateralni susreti tokom 2016. godine su: susret sa Nj.K.V. Princom Čarlsom od Velsa, tokom boravka na Cetinju; susret sa predsjednikom Republike Makedonije Đorđem Ivanovim, tokom zvanične posjete Skoplju; saveznim ministrom za kulturu, ustav i medije i potpredsjednikom Vlade Republike Austrije Jozefom Ostermajerom, u okviru zvanične posjete Beču; ministrom kulture i turizma Republike Turske Mahirom Ünalom, tokom posjete Turskoj; ministrima kulture Republike Hrvatske prof. Berislavom Šipušom i Zlatkom Hasanbegovićem; ministrom vanjskih i evropskih poslova Republike Hrvatske Mirom Kovačem; ministarkom kulture Republike Makedonije Elizabetom Kančeskom-Milevskom; zamjenikom ministra kulture NR Kine Dongom Veijem, tokom zvanične posjete delegacije Ministarstva kulture NR Kine; državnim sekretarom za kulturu Mađarske Peterom Hoplalom, tokom zvanične posjete Mađarskoj.

5.1.1. Sporazumi i protokoli o kulturnoj saradnji

Tokom 2016. godine, izrađeni su, usaglašeni i potpisani: **Izvršni program saradnje u oblasti kulture 2017 – 2020. sa Ministarstvom kulture NR Kine**; **Program saradnje u oblasti kulture između Ministarstva kulture Crne Gore i Ministarstva kulture Republike Makedonije do 2019.godine**; **Memorandum o razumijevanju i međusobnoj saradnji između Instituta za tehnologije kulturnog nasljeđa ITABC Nacionalnog istraživačkog savjeta Italije CNR, Univerziteta Crne Gore, Istorijskog instituta Crne Gore i Ministarstva kulture i Sporazum o saradnji u oblasti kulture i obrazovanja između Vlade Crne Gore i Vlade Republike Slovenije.**

5.2. Multilateralna saradnja

U 2016. godini, multilateralna saradnja Ministarstva kulture ogledala se kroz učešće u radu brojnih međunarodnih organizacija: Evropska unija; Svajet Evrope; UNESCO; Savjet ministara kulture Jugoistočne Evrope; Forum slovenskih kultura; Inicijativa Forum NR Kine i zemalja Centralne i Istočne Evrope; Fondacija Konrad Adenauer Stiftung; Traduki, Ana Lind, Bijenale mladih umjetnika Evrope.

5.2.1. Saradnja sa UNESCO

Saradnja sa UNESCO u prethodnoj godini nije bila na zadovoljavajućem nivou imajući u vidu da je mjesto sekretara Nacionalne komisije za UNESCO bilo upražnjeno nekoliko mjeseci. Crnogorska nacionalna komisija održala je tokom 2016. godine, tri sastanka, koji su targetirali ključna pitanja u saradnji sa UNESCO, koji se prije svega odnose na područja pod zaštitom UNESCO u Crnoj Gori, kao i programsku saradnju u oblasti nauke, kulture i obrazovanja i zaštite životne sredine.

Komitet svjetske baštine - 40. sjednica Komiteta svjetske baštine UNESCO održana je u Istanbulu, od 10. do 20. jula 2016. godine, na kojoj je učestvovala i delegacija Crne Gore. Rad 40. sjednice Komiteta svjetske baštine organizovan je u formi plenarne sesije, na čijem je dnevnom redu bio upis stećaka na UNESCO listu, kao i stanje očuvanosti Prirodno i kulturno – istorijskog područja Kotora, upisanog na Listu svjetske baštine 1979. godine. Komitet je usvojio **Istanbulsku deklaraciju o zaštiti svjetske kulturne baštine**. Deklaracija, govori o značaju kulturne i prirodne baštine, a zemlje potpisnice se pozivaju da zajedno preduzmu neophodne mjere i akcije zaštite svjetske baštine od uništavanja prouzrokovanog ljudskim djelovanjem, u saradnji sa UNESCO-om i u skladu sa relevantnim konvencijama

Stećci - srednjevjekovna groblja - Prošlogodišnje zasijedanje za Crnu Goru je bilo dvostruko značajno. Prije svega, nakon sedmogodišnje saradnje sa Bosnom i Hercegovinom, Republikom Hrvatskom i Republikom Srbijom, četiri države su upisale Stećke - srednjevjekovna groblja - 28 lokaliteta sa svojih teritorija na UNESCO listu svjetske baštine (tri lokaliteta iz Crne Gore). Nakon upisa lokaliteta na UNESCO listu predstoje aktivnosti na unapređenju stanja lokaliteta i postizanja potpune usklađenosti sa UNESCO kriterijumima.

Kulturno-istorijsko područje Kotora - Kulturno-istorijsko područje Kotora je pod budnom pažnjom Centra za svjetsku baštinu, koji je strogo zahtijevao od Crne Gore da dostavi prevedenu Studiju zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade PUP Opštine Kotor, te usvoji Studiju vizuelnog uticaja na kulturnu baštinu (HIA), koja će biti urađena u skladu sa ICOMOS-ovim preporukama i smjernicama. Rok za dostavljanje ovih dokumenata je 1. decembar 2017. godine.

Nominacija Venecijanskih odbrambenih tvrđava od XV do XVII vijeka na UNESCO listu svjetske baštine - Nominacioni dosije *Venecijanske odbrambene tvrđave između XV i XVII vijeka* predat je UNESCO, čime je formalizovan zahtjev za upis transnacionalne nominacije na UNESCO Listu svjetske baštine. Lokalitete koje Crna Gora učestvuje u ovom projektu kandiduje su Zidine Starog grada Kotora, Tvrđava Forte Mare u Herceg Novom i djelovi Starog grada Ulcinja. Upisom na Listu potencijalnih dobara (Tentativnu listu), zemlje stiču pravo da kandiduju dobra za područja svjetske baštine.

Obnavljanje bivšeg jugoslovenskog paviljona u Državnom muzeju Aušvic-Birkenau - Ministar kulture je potpisao zajedničko pismo ministara kulture Jugoistočne Evrope Evropskom parlamentu, čime je pružena politička podrška za realizaciju projekta obnavljanja paviljona. Na inicijativu Ministarstva kulture, informisanja i informacionog društva Republike Srbije je održan prvi konsultativni sastanak svih bivših jugoslovenskih republika povodom obnavljanja bivšeg jugoslovenskog paviljona u Državnom muzeju Aušvic-Birkenau.

Ostalo - Predstavnici Ministarstva kulture učestvovali su na inaugurativnom sastanku Međudržavnog koordinacionog tijela za implementaciju Menadžment plana stećaka u Sarajevu i sastanku CDIS regionalnog projekta u okviru UNESCO saradnje u Beogradu.

Ministarstvo kulture i prošle godine obilježilo važne UNESCO datume, među kojima i Međunarodni dan džeza.

Selektovani su i prijavljeni projekti iz Crne Gore za UNESCO Program participacije, za period 2016-2017. godina. Do sad je potvrđena podrška jednom od njih – projekat NVO Nova koji se odnosi na izradu Elaborata o osnivanju Muzeja žena.

Uprava za zaštitu kulturnih dobara je, u saradnji sa Ministarstvom vanjskih poslova, organizovala posjetu UNESCO eksperta J. Kinga, Prirodnom i kulturno-istorijskom području Kotora, kao i interaktivno predavanje/radionicu na temu izrada HIA (procjena uticaja na svjetsku kulturnu baštinu).

5.2.2. Saradnja sa Evropskom unijom

Crnogorski kulturni sektor bio je tokom 2016. godine, aktivan i kada su u pitanju programi EU: Kreativna Evropa i Evropa za građane.

Na objavljena 2 poziva u okviru potprograma Kultura Kreativne Evrope (za projekte saradnje i književno stvaralaštvo) bilo je prijavljeno 12 crnogorskih organizacija, od kojih su dvije ostvarile podršku kao partneri u projektima: Muzički centar Crne Gore i Centar za internacionalnu kulturnu saradnju Krug.

U okviru MEDIA potprograma Kreativne Evrope realizovane su aktivnosti u skladu sa godišnjim programom rada Deska.

U cilju bolje promocije Programa Kreativna Evropa i animiranja potencijalnih korisnika fondova ovog programa, u decembru 2016. godine, aktiviran je i poseban sajt Kreativne Evrope, u skladu sa godišnjim programom rada Deska, koji nudi detaljnije informacije o programu, potprogramima, konkursima, aktuelnostima i sl.

U okviru konkursa Mreže gradova Programa Evropa za građane, Opštine Danilovgrad i Herceg Novi, učestvovaće kao partneri u odobrenim projektima.

5.2.2.1. Obaveze iz pregovaračkih poglavlja

Ministarstvo kulture je nastavilo i u 2016. godini, da aktivno učestvuje u procesu pridruživanja koje se ogleda u kontinuiranoj participaciji na analizi relevantnosti akata evropske pravne tekovine u oblasti kulture, kao i u pregovaračkim poglavljima 10 i 23.

U skladu sa obavezama iz pregovaračkih poglavlja usvojen Zakon o izmjenama i dopunama zakona o elektronskim medijima i Zakon o izmjenama i dopunama zakona o javnim radio-difuznim servisima.

5.2.2.2. IPA projekat "Održivo upravljanje turizmom u okviru jadranskog nasljeđa- HERA

Ministarstvo kulture je, implementiralo IPA projekat *Održivo upravljanje turizmom u okviru jadranskog nasljeđa- HERA*, u okviru kojeg je realizovalo drugu fazu restauracije utvrđenja Besac na Virpazaru.

5.2.3. Programi Savjeta Evrope

Ministarstvo kulture participira u okviru tijela SE Evropska audiovizuelna opservatorija, ali je zainteresovano i za učešće u potpornom fondu namijenjenom audiovizuelnom sektoru EURIMAGES, čime će se 2017. godine, baviti Filmski centar Crne Gore.

Manifestacija koju podržava Savjet Evrope u saradnji sa Evropskom Komisijom, *Dani evropske baštine*, na temu *Kulturna baština i lokalne zajednice* realizovana je u Baru, Cetinju, Podgorici, Kotoru, Ulcinju i Rožajama. Centralna manifestacija bila je izložba Muzeja "Ganića Kula" Rožaje, *Ženska narodna nošnja rožajske oblasti*.

Ministarstvo kulture je, u saradnji sa lokalnim i nacionalnim muzejima, i tokom 2016. godine realizovalo manifestaciju Savjeta Evrope, Noć muzeja.

5.3. Međunarodni programi i manifestacije

U okviru Foruma slovenskih kultura, Crna Gora se priključila projektu *100 romana slovenske književnosti*. Narodni muzej Crne Gore je 2016. godine, dobio specijalnu narađu za liderstvo, koju dodjeljuje Forum. Na Cetinju je organizovana sjednica Odbora direktora Foruma, tokom održavanja sjednice odbora organizovana je i naučna konferencija posvećena 1000 godina smrti kneza Vladimira Dukljanskog; u Pomorskom muzeju u Kotoru otvorena izložba *Slovenski karnevali*, kojim je obilježeno 10 godina postojanja Foruma.

U okviru programa Međunarodne fondacije Ana Lind realizovane su radionice za mlade na temu *Ono što nas spaja*, u Baru, Tivtu, Nikšiću, Bijelom Polju i Pljevljima; objavljen tradicionalni literarni konkurs za najbolju kratku priču Euromediterranskog regiona pod nazivom *A Sea of Words* i kontinuirano promovisane mogućnosti ove mreže.

Posredstvom panevropske mreže European Film Promotion organizovano je predstavljanje crnogorskog kandidata, filma "Iгла ispod praga", reditelja Ivana Marinovića za nagradu Oskar, u kategoriji najbolji strani film, u Los Angelesu.

Crna Gora pristupila je mreži TRADUKI za podršku i posredovanje u realizaciji prevodilačkih projekata u Jugoistočnoj Evropi. Sporazum o učešću u ovoj mreži je potpisan tokom sastanka Upravnog odbora, organizovanog od strane Austrijske federalne kancelarije i Federalnog ministarstva za Evropu, integracije i spoljnu politiku Austrije.

Konferencija *Moć kulture*, posvećena kulturnoj politici Crne Gore, savremenim izazovima i perspektivama, održana je u Ministarstvu kulture na Cetinju, u partnerstvu s njemačkom

fondacijom Konrad Adenauer Stiftung. Programom Konferencije bile su organizovane tri panel diskusije na kojima su govorili stručnjaci u oblasti kulture iz Crne Gore i Njemačke.

U kontinuitetu je obezbijavana prezentacija i promocija crnogorske kulture na značajnim manifestacijama i festivalima putem podrške za zajedničko učešće na: Filmskom festivalu u Kanu, Festivalu Jugoistočne Evrope u Parizu, Berlinu, Ningbou, Sajmu knjiga u Lajpcigu, Sajmu knjigu u Pekingu, Međunarodnom sajmu knjiga u Sarajevu – Bookstan; finansirano je učešće crnogorskih umjetnika na značajnim međunarodnim manifestacijama.

Posredstvom Fonda američkog ambasadora za zaštitu i očuvanje kulturne baštine, u toku 2016. godine obezbijedena su sredstva za sprovođenje konzervatorskih radova za kulturno dobro Mlin Ivana Crnojevića, koja će se realizovati tokom 2017. godine.

U oblasti zaštite i očuvanja kulturno-umjetničkog stvaralaštva i kulturne baštine izvan teritorije Crne Gore, prikupljena je, obrađena i sistematizovana građa koja se odnosi na: pokretno kulturno dobro - umjetničke slike Pera Počeka; Crteži Ilije Šobajića; kulturno-istorijski predmeti iz Crne Gore, vlasništva Andrew Popović iz Velike Britanije.

6. PREGLED AKTIVNOSTI JAVNIH USTANOVA IZ OBLASTI KULTURE

6.1. Javne ustanove iz oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva

JU Crnogorsko narodno pozorište

Rad Crnogorskog narodnog pozorišta, u 2016. godini, karakterišu nove produkcije i reprizna izvođenja predstava, pozorišna gostovanja, učešća na manifestacijama i festivalima, ali i pokretanje novih programskih segmenata.

U navedenom kontekstu CNP je realizovao 225 programa, od kojih 166 pozorišnih, a 59 muzičkih i ostalih.

Pored toga CNP je u saradnji sa Muzičkim centrom Crne Gore, realizovao međunarodni muzički festival A tempo, dok su sa Crnogorkom kinotekom prikazana četiri filmska ciklusa, a CNP je bio i domaćin filmskom Festivalu o ljudskim pravima *Ubrzaj me* čiji organizator je NVO Centar za građansko obrazovanje.

Programe CNP je u 2016. godini, pratilo 44699 posjetilaca, a ostvareni su sopstveni prihodi od 186,197.97 eura.

U ovom izvještajnom periodu, CNP je ostvario saradnju sa brojnim institucijama u zemlji (Muzičkim centrom Crne Gore, Crnogorskom kinotekom, Fakultetom dramskih umjetnosti, Kotorskim festivalom pozorišta za djecu, Gradskim pozorištem Podgorica, Centrom za građansko obrazovanje, Umjetničkom školom za muziku i balet "Vasa Pavić", Baletskom školom "Princeza Ksenija"), diplomatskim predstavništvima u Crnoj Gori i inostranim umjetničkim asocijacijama (Francuskim institutom, Ambasadam Austrije, Ambasadam Republike Italije, Ambasadam Rumunije, Turskim kulturnim centrom "Yunus Emre", Asocijacijom za promociju japanske kulture), a nastavljena je, posebnim Protokolom, dogovorena saradnja i razmjena programa sa Narodnim pozorištem Beograd.

Nastavljene su akcije popusta na ulaznice za određene kategorije građana (penzioneri i studenti), kao i za organizovane posjete učenika.

Pozorišne premijere - Novu produkciju činilo je šest premijera, od kojih su dvije praiizvedbe tekstova mladih crnogorskih dramskih pisaca. Premijerno su izvedene predstave: „Šćeri moja“, praiizvedba, tekst Maje Todorović, nagrađen na konkursu CNP za domaći dramski tekst, režija Ana Vukotić; „Da, da Šekspir“, koprodukcija CNP, Gradsko pozorište, JU Kulturni centar „Nikola

Durković“ Kotor i Koterski festival pozorišta za djecu, režija Petar Pejaković; *Danzen* Bertol Breht, u režiji Damjan Pejanović, koprodukcija CNP i FIAT; *Bura* Viljema Šekspira u režiji gostujućeg reditelja iz Makedonije Dejana Projkovskog; *Isti* – praižvedba Sara Đurović, režija Damjan Čitkušev, koprodukcija sa MNT Skoplje; *Učene žene* Molijer, režija Jagoš Marković;

Pozorišna gostovanja - Realizovano je sedam gostovanja u Crnoj Gori (u Tivtu, Kotoru, Nikšiću, Cetinju i Kolašinu), dok je na scenama CNP gostovalo 13 predstava čiji su producenti: pozorište „Zetski dom“, Nikšićko pozorište, Grad teatar Budva, JUK Herceg fest, „Zahumlje“ Nikšić, Koterski festival pozorišta za djecu, kao i inostrane umjetničke grupe: Physical dance theatre, *Cie Twain*, Italy; Teatar *U mosta*, Perm, Rusija; Plesna grupa derviša, Kulturni centar *Karabaš Veli* Bursa; Pozorište *Slavija* Beograd, Asocijacija za promociju japanske kulture.

Učešće na festivalima - Realizovana su i četiri festivalska gostovanja (11. Festival mediteranskog teatra *Purgatorije* Tivat; 2.Međunarodni festival Martina Makdone, Perm, Rusija; 13.Međunarodni festival glumca Nikšić; 21. Jugoslovenski pozorišni festival *Bez prevoda*, Užice, Srbija i Dani Jurislava Korenića, Kamerni teatar 55, Sarajevo, BiH).

Nagrade - Glumci CNP su i u 2016. godini nastavili sa uspješnim predstavljanjem svoje pozorišne kuće. Osvojili su šest festivalskih nagrada i to pet za uloge ostvarene u predstavi „Šćeri moja“: Mirko Vlahović za ulogu kralja Nikole (u Tivtu i Nikšiću), Vanja Jovičević za ulogu Zorke (u Nikšiću i Užicu), a Slavko Kalezić za ulogu Ardaliona (u Užicu), dok je Ana Vujošević dobila nagradu za najbolju glumicu na Međunarodnom festival u Permu, Rusija;

Novi programski segmenti – Tokom 2016. godine, u CNP su pokrenuti novi programski segmenti: Scena Akademija i Dječija scena. *Scena Akademija* je novi izvedbeni prostor za studente Fakulteta dramskih umjetnosti, Fakulteta likovnih umjetnosti i Muzičke akademije sa Cetinja, u okviru koje je realizovano 34 programa: predstave, koncerti, likovne izložbe i projekcije filmova studenata filmske i TV režije. *Dječija scena* je ustanovljena kao dio misije pozorišta da razvija pozorišnu umjetnost i kulturu, širi svoju programsku djelatnost, kreira i obrazuje novu publiku i učestvuje u osnaživanju dječije teatarske scene u Crnoj Gori, čiji su glavni nosioci Gradsko pozorište u Podgorici i Koterski festival pozorišta za djecu.

JU Kraljevsko pozorište „Zetski dom“

Programske aktivnosti Kraljevskog pozorišta „Zetski dom“ u 2016. godini bile su usmjerene na pozorišnu produkciju i koprodukcije, realizaciju manifestacija, međunarodnu saradnju, programe afirmacije pozorišne djelatnosti.

„Zetski dom“ je tokom ovog izvještajnog perioda realizovao ukupno 95 programa, od kojih je bilo 50 pozorišnih predstava.

Poseban segment rada ove pozorišne kuće predstavlja realizacija *MIT festivala*.

Programe „Zetskog doma“ tokom 2016. godine, pratilo je ukuno 8883 posjetioca.

Poseban problem u radu ove pozorišne kuće, pa i samog menadžmenta, predstavljala je okolnost da organ upravljanja - Savjet nije funkcionisao u dužem periodu.

Ova javna ustanova je i dio međunarodnog projekta (partner) *European route of historic theatres*, koji se sufinansira iz programa Kreativna Evropa, potprogram Kultura.

Pozorišne premijere - premijerno su izvedene tri predstave: Ken Kesey *Let iznad kukavičjeg gnijezda*, režija i dramatisacija Diego de Brea; Aleksandar Radunović *Leptir*, režija Andreja Urban i *Dokle pogled seže*, autorski projekat Arpada Šilinga), dok je u oblasti koprodukcione saradnje realizovan jedan projekat (*Medeja*, režija Branko Brezovec, koprodukcija sa Eurokazom Zagreb).

MIT Festival - U okviru *MIT festivala* izvedeno je 23 programa, od kojih 12 pozorišnih predstava, četiri koncerta, četiri radionice i tri pozorišne emisije. U pozorišnom segmentu festivala,

osim produkcija Gradskog pozorišta Podgorica, CNP-a, Grada teatra Budva i Festivala za djecu Kotor, gostovali su producenti iz inostranstva (SARTR/MESS Sarajevo, Narodno pozorište Beograd, GLEJ Ljubljana, Beogradsko dramsko pozorište, dramski teatar Paolo Nani Rim, Bitef/MESS Beograd/Sarajevo, Zvezdara teatar Beograd).

JU Centar savremene umjetnosti Crne Gore

Javna ustanova Centar savremene umjetnosti je kompleksna institucija iz oblasti galerijsko-muzejske djelatnosti, produkcije manifestacija, izdavanja stručnih publikacija, saradnje sa nacionalnim i međunarodnim institucijama.

CSU je izvršni producent učešća Crne Gore na Venecijanskom bijenalu umjetnosti.

CSU je u 2016. godini, realizovao 28 izložbi u sopstvenoj produkciji i 5 izložbi u saradnji sa drugim institucijama, čime je ostvaren planirani godišnji program. Pored crnogorskih umjetnika predstavljeni su i umjetnici iz okruženja (Srbija, Slovenija, Hrvatska i Makedonija) i inostranstva (SAD, Kanada, Turska, Italija). Po umjetničkim dometima i velikom broju posjetilaca izdvajaju se izložbe Eugene Lemay (SAD), Vesne Perunović (Kanada), grupna izložba Kojići: Skulptura (Srbija), Dada Đuranovića (Crna Gora), Veljka Lalića (Srbija) i Ante Marinović (Hrvatska).

Organizaciju izložbi pratila su stručna vođenja kroz postavke, radionice za djecu, razgovori sa umjetnicima, kao i predavanja u cilju popularizacije savremene umjetnosti za potrebe Udruženja turističkih vodiča Crne Gore.

Novi program koji CSU realizuje je izrada konzervatorskih projekata i sprovođenje konzervatorskih mjera na nepokretnim i na pokretnim kulturnim dobrima, u skladu sa licencom koju je izdalo Ministarstvo kulture, kao i pružanje usluga trećim licima u konzervaciji i restauraciji umjetničkih djela, u skladu sa zakonom. U ovoj oblasti realizovan je projekat konzervacije, restauracije i konsolidacije kulturnog dobra *Dvoje vrata sa rezbarijama iz konaka Ibrahim-bega Selmanovića*.

U realizaciji svojih programskih aktivnosti CSU ostvaruje saradnju sa drugim ustanovama kulture i institucijama (Narodni muzej Crne Gore, Crnogorska akademija nauka i umjetnosti, NVO „Dukley European Art Community“, Jevrejska zajednica u Crnoj Gori).

Programi su imali dobru posjećenost (26 000 posjetilaca).

Ministarstvo kulture i CSU 2014. godine, predložili Vladi izgradnju Muzeja savremene umjetnosti Crne Gore u Podgorici, što je prihvaćeno. U cilju realizacije tog zadatka iniciran je dogovor sa Glavnim gradom za određivanje lokacije za Muzej. U svjetlu te činjenice u narednom periodu slijediće reorganizacija ova javne ustanove u skladu sa profilom ustanove muzejskog tipa u oblasti savremene umjetnosti.

CSU ostvaruje sopstvene prihode prodajom stručnih publikacija, agencijskim poslovima i dijelom rentiranjem prostora za prigodne programe drugih institucija. Po tom osnovu je u 2016. godini, ostvaren prihod od 5.302,89 eura.

JU Muzički centar Crne Gore

Muzički centar Crne Gore je u 2016. godini, u najvećem dijelu ostvario svoje planove. Kao krovna institucija u oblasti muzike MMCG inicira i realizuje najveći dio strateških pravaca u savremenoj crnogorskoj muzici, primjenjujući umjetničke i produkcione standarde u cilju razvoja, afirmacije i popularizacije muzičkog života u Crnoj Gori. Njegovi programi uključuju i elemente multikulturalnosti, kroz sadržaj i disperziju programa, kao i intersektorsku saradnju, saradnju sa umjetnicima i ansamblima iz okruženja i Evrope.

U 2016. godini MMCG je realizovao ukupno 39 koncertnih programa, od čega su 22 nova programa Crnogorskog simfonijskog orkestra (u daljem tekstu CSO), kao i XV međunarodni muzički festival *A TEMPO*.

Kontinuirano se radilo na pripremi zbirki novih djela za gitaru inspirisanih Crnom Gorom, publikovano je novo izdanje knjige zapisa etnomuzikologa Miodraga Vasiljevića, po pjevanju Hamdije Šahinpašića iz Pljevalja.

MMCG je svoje programe, pored Podgorice, izvodio i u drugim gradovima Crne Gore (koncerta CSO u Nikšiću i Tivtu, a u okviru proslave Deset godina obnove nezavisnosti i u Pljevljima, Nikšiću, Andrijevići, Bijelom Polju, Pljevljima i Tivtu, kao i uspješni nastupi u Beogradu i Tirani).

U oblasti međunarodne saradnje MCGG je član međunarodne mreže koju čine institucije iz Rima, Barselone, Lila, Amsterdama, Ljubljane i Sarajeva, koja realizuje trogodišnji projekat *MUSIC CLOSE UP NETWORK*, sufinansiran kroz Program Kreativna Evropa, a namijenjen je širenju kruga ljubitelja umjetničke muzike. U okviru tog projekta CSO je priredio dva koncerta popularne klasike namijenjene najširem krugu slušalaca. MCGG je uspostavio saradnju sa Operom u Tirani, čiji je baletski ansambl gostovao u Podgorici, dok je CSO priredio koncert u Tirani. Takođe, hor „Obilić” i AKUD „Branko Krsmanović” iz Beograda, redovni su gosti u kompleksnim projektima ove javne ustanove. MCGG, odnosno međunarodni muzički festival *A TEMPO* je član evropske asocijacije festivala EFA, koja okuplja preko 120 muzičkih festivala iz Evrope.

MCGG tijesno sarađuje sa svim institucijama kulture u Crnoj Gori na državnom i lokalnom nivou, velikim brojem pojedinaca i NVO sektorom (Nikšić gitar fest, Hor Muzičke akademije, Hor „Stanko Dragojević”, Festival klapa u Perastu, KUD-ovi: „Budo Tomović”, „Njegoš”, „Mirko Srzentić”, „Vrelo Ibra”,...).

Ostvarivanje još boljih umjetničkih i organizacionih rezultata MMCG uslovljeno je kadrovskim jačanjem i završetkom nove zgrade.

6.2. Javne ustanove iz oblasti kulturne baštine

JU Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“

Nacionalna biblioteka „Đurđe Crnojević” u 2016. godini, je ažurirala godišnju statistiku za 19 narodnih biblioteka, kao i za 65 školskih biblioteka. Takođe, izvršen je neposredan obilazak svih narodnih biblioteka, osim biblioteke u Danilovgradu, koja već duže vrijeme ne obavlja svoju djelatnost. Biblioteka je aktivno učestvovala u organizovanju izložbi u programu Razvoj kulture na sjeveru Crne Gore i Programa podrške razvoju kulture u Nikšiću.

Ostvarila je saradnju na izdavačkom projektu *Nova luča*.

Po osnovu obaveznog primjerka 2016. godine, Biblioteka je primila 1705 naslova monografskih publikacija. Kompletirano je 35 naslova časopisa i 47 naslova novina.

Kroz Program zaštite i očuvanje kulturnih dobara, u 2016. godini, nastavljen je rad na konzervaciji i restauraciji zbirke Stara i rijetka knjiga. Biblioteka je učestvovala na tri sajma knjiga na kojima je izlagala svoja izdanja: Međunarodni podgorički sajam knjiga *Crna Gora čita*, Drugi internacionalni sajam knjiga, Podgorica, i Sajam knjiga u Lajpcigu. Od brojnih i raznovrsnih kulturnih programa koje je realizovala Biblioteka, izdvajamo: *140 godina Konstantina Brankušija*, Svjetski dan knjige *Ambasadori čitaju*, likovna radionica Srednje likovne škole „Petar Lubarda”, izložba *Društveni život na Cetinju početkom 20. vijeka*, izložba *Poljaci i Njemci. Istorija dijaloga*, izložba *Crna Gora na kartama i u atlasima*.

U okviru projekta IMP – *Informacijska i medijska pismenost – strategija i edukacija*, organizovana je radionica za 156 bibliotekara i Ljetnja škola *Digitalna biblioteka – kapija za informaciono društvo* za učenike osnovnih i srednjih škola sa Cetinja.

Nastavljeno je sa projektom *Digitalne Crnogorske bibliografije 1494-1994. godine*, koji omogućava on line pristup i pretraživanje ove edicije koja je dostupna na web portalu www.nbcg-digitalnabibliografija.me.

Biblioteka je članica najznačajnijih bibliotečkih asocijacija i organizacija. Osim prisustva na godišnjim konferencijama IFLA-e, ISSN-a, ISBN-a, uključena je u niz međunarodnih projekata, te u projekat Evropska digitalna biblioteka. Organizovala je izložbu *Grafičke mape Oktoih* u Vrbasu, Beogradu i u Briselu. Najveći broj posjeta internet stranici biblioteke je zabilježen iz SAD-a, Rusije i Njemačke. Saradnja sa IZUM-om, Maribor, koji je vlasnik bibliotečkog softvera za obradu u Crnoj Gori, ostvaruje se preko COBISS centra, smještenog u Biblioteci i putem obuke namijenjene crnogorskim bibliotekarima iz svih tipova biblioteka jednom ili dva puta godišnje. Na osnovu Sporazuma o saradnji, izvršila je međunarodnu razmjenu sa Narodnom bibliotekom Srbije i Bibliotekom Matice srpske iz Novog Sada. Učestvovala je u okviru CENL/TEL projekta pod nazivom *Collections of South and East Europe's Digital Collections in Europeana* (CSEEE) (digitalne kolekcije nacionalnih biblioteka Jugoistočne Evrope), koje su dio Europeane čiji je koordinator Nacionalna i sveučilišna knjižnica iz Zagreba.

JU Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore

Godišnji programski plan Javne ustanove Centar za konzervaciju i arheologiju Crne Gore, za 2016. godinu, djelimično je ostvaren. Analizom je utvrđeno da su ciljevi i zadaci djelimično ispunjeni obzirom da je došlo do blokade žiro računa u posljednjih pet mjeseci 2016. godine. Realizovano je ukupno 10 projekata, djelimično realizovano 9 projekata, nije realizovano 16 projekata.

Centar je realizovao projekte: Izrada konzervatorskog projekta kuće Pekića; Izrada konzervatorskog projekta Mlina Ivana Crnojevića; Sprovođenje konzervatorskih mjera na predmetima deponovanim u periodu od 1973. do 2015. godine, koji se nalaze u Centru (I faza je obavljena u ateljeima je konzervatorski tretirano 453 predmeta sa lokaliteta Carine VI 198, Carine VIII 191 i Utvrđenja Oblun 66, kao i 11 predmeta od tekstila); Kasno-pleistocenski i rano-holocenski lovci i sakupljači u Crnoj Gori; Monografija „Književnost i pismenost od Crnojevića do Petrovića“. Djelimično su realizovani projekti: Izrada konzervatorskog projekta sanacije kulturnog dobra Palata Drago i sprovođenje konzervatorskih mjera; Izrada konzervatorskog projekta kulturnog dobra Dvorski kompleks kralja Nikole, u Nikšiću; Izrada konzervatorskog projekta kuće Save Kovačevića i sprovođenje konzervatorskih mjera; Izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na Ulaznom portalu Dvora Balšića u Godinju; Izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera za Spomenik palim borcima i žrtvama fašizma, Krstac, Golija, Nikšić; Izrada konzervatorskog projekta kulturnog dobra i sprovođenje konzervatorskih mjera za Spomenik Krstac, Golija, Nikšić; Izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na Ikonostasu Manastira Uspenja Bogorodice (Cetinjskog manastira) 2016-2018, prva faza; Izrada konzervatorskog projekta, sprovođenje konzervatorskih mjera i nastavak sistematskih arheoloških istraživanja lokaliteta Carine u Risnu.

U okviru poslova na arheološkim istraživanjima, realizovano je: Zaštitna arheološka istraživanja poda u crkvi Sv. Andrije, selo Dupilo, Opština Bar; Sondažna arheološka istraživanja u Vezačkoj pećini, selo Rvaši, Prijestonica Cetinje u okviru međunarodnog projekta EUROFARM; Zaštitna arheološka istraživanja neolitskog lokaliteta Doganje, selo Durutovići, Opština Pljevlja.

Djelimično je realizovan projekat Izrada Arheološke karte Crne Gore. Realizovan je projekat *Unaprjeđenje potencijala UNESCO područja na Jadranu ExPO AUS*, koji je finansiran kroz IPA Jadranski program prekogranične saradnje.

Ova javna ustanova je realizovala izradu Studije zaštite kulturnih dobara za potrebe izrade Prostornog plana posebne namjene obalnog područja Crne Gore. Nijesu realizovani sljedeći projekti: Izrada Menadžment plana Antičkog grada Duklje, Izrada elaborata o valorizaciji arheoloških potencijalnih kulturnih dobara; Izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na zidnoj slici u arkosolijumu nad grobnicom Pavla Barija, crkva Sv. Pavla, Kotor; Podvodno istraživanje Risanskog zaliva; Sondažna arheološka istraživanja, izrada konzervatorskog projekta zaštite i prezentacije i sprovođenje konzervatorskih mjera praistorijskog lokaliteta Lipci; Podvodna istraživanja lokaliteta Ribarice u Njivicama; Konzervatorski projekat sanacije Crkve Sv. Nedelje u Kumboru i konzervatorska istraživanja i izrada konzervatorskog projekta na ostacima živopisa crkve Sv. Nedelje u Kumboru, Strategija zaštite i unaprjeđenja stanja arheoloških lokaliteta u Crnoj Gori od 2017-2037. godine, Izrada i potpisivanje sporazuma/ugovora o saradnji sa institucijama iz oblasti kulturne baštine na međunarodnom nivou; Izrada i potpisivanje sporazuma/ugovora o saradnji sa institucijama iz oblasti kulturne baštine na nacionalnom i lokalnom nivou; Učestvovanje na međunarodnim i domaćim stručnim skupovima; Realizacija četiri radionice za obuku kadrova u konzervaciji tekstila, kamena, papira, keramike, drveta i u tehnici zidanja suhozida; Usavršavanje kadrova; Objavljivanje Godišnjaka Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore; Izdavanje publikacija u cilju promovisanja predmeta i objekata iz kulturne baštine, ali i u cilju ozvučavanja i vizuelizacije rada Centra za konzervaciju i arheologiju Crne Gore.

U okviru aktivnosti na izradi Menadžment plana antičkog grada Duklje, u prostorijama Narodne biblioteke „Radosav Ljumović“, realizovana izložba pod nazivom *Staklo i keramika Duklje*, dokumentarni film *Urbanističke i arhitektonske karakteristike Antičkog grada Duklja* i okrugli sto *Duklja u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti*, kao i prezentacija kapitalne publikacije *Književnost i pismenost od Crnojevića do Petrovića* u Narodnoj biblioteci „Radosav Ljumović“ sa izložbom *Crna Gora pismo i knjiga od prve štamparije do pada Mletačke republike (1494-1797)*.

Centar je ostvario saradnju sa Narodnim muzejom, u okviru kojeg se realizuju sljedeći projekti: Izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na Hadži Ismailovom mostu, Duklo, Nikšić; Izrada konzervatorskog projekta i sprovođenje konzervatorskih mjera na Mostu na Moštanici, Nikšić; zaštitna arheološka istraživanja kod Stadiona u Podgorici. U okviru saradnje sa Ministarstvom kulture, Centar je sklopio 11 ugovora o finansiranju projekata Programa zaštite i očuvanja kulturnih dobara za 2016. godinu. Takođe, sklopio je ugovor i sa nezavisnim sektorom "Ilibo Design Architects" d.o.o., o izradi tehničke dokumentacije za Glavni projekat i konzervatorski projekat za Rekonstrukciju i restauraciju potencijalnog kulturnog dobra: Kuća Pekića, Opština, Šavnik.

Centar je učestvovao na sljedećim međunarodnim projektima: Sistematska arheološka istraživanja lokaliteta Carine, Risan, Opština Kotor, realizuju se u saradnji sa Univerzitetom u Varšavi; Sondažna arheološka istraživanja Vrbičke pećine, selo Presjeka, Opština Nikšić realizuju se u saradnji sa Zavičajnim muzejom u Nikšiću, Filozofskim fakultetom u Beogradu, McDonald institutom u Kembridžu i Univerzitetom u Kardifu; Sondažna arheološka istraživanja u Vezačkoj pećini, selo Rvaši, Prijestonica Cetinje realizuju se kroz projekat EUROFARM u saradnji sa Univerzitetskim koledžom iz Londona i Filozofskim fakultetom u Beogradu. Potpisan je Ugovor o saradnji sa Filozofskim fakultetom u Beogradu. Centar kontinuirano sarađuje na projektu *Rekognosciranje crnogorskog podmorja* sa Fondacijom „RPM Nautical“, Florida, USA i Regionalnim centrom za obuku ronilaca, podvodno razminiranje, spašavanje i kontrolu na moru iz

Bijele. Tokom 2016. godine, projekat nije realizovan zbog tehničkih problema na naučno-istraživačkom brodu „Hercules“ pomoću kojeg se detektuju podvodni arheološki lokaliteti.

JU Narodni muzej Crne Gore

Narodni muzej je u 2016. godini, realizovao programske aktivnosti, iz domena svoje nadležnosti.

Sakupljanje muzejskog materijala, obavljeno je otkupom, radi popunjavanja muzejskog fonda: Umjetničkog muzeja (radovima Pera Počeka, Mila Milunovića, Petra Lubarde, Fila Filipovića, Jovana Zonjića, Mihaila Vukotića, Đordija Crnčevića, Ivana Kapičića, Nataše Đurović i Peka Nikčevića), Istorijskog muzeja i Etnografskog muzeja.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije, vršena je u okviru pet radionica Konzervatorsko-restauratorske službe, i to u pogledu konzervacije, restauracije i preventivne zaštite 703 muzejska predmeta, od čega su u potpunosti sprovedene konzervatorske mjere u skladu sa konzervatorskim projektom na kulturnom dobru Dječije igračke, kao i prva faza konzervatorskih mjera na kulturnim dobrima Biblioteka Petra I Petrovića Njegoša i Biblioteka Petra II Petrovića Njegoša. U okviru aktivnosti Arheološkog muzeja Crne Gore, realizovani su i konzervatorski projekti otkrivenih arheoloških ostataka sakralnih objekata, kao i konzervacija jednog dijela pokretnog arheološkog materijala prikupljenog tokom realizacije Programa zaštite kulturnih dobara.

Arheološka i konzervatorska istraživanja su realizovana u okviru višegodišnjeg projekta Putevi kontinuiteta, na arheološkim lokalitetima: Crvena Stijena; Samobor; Obod Crnojevića; Crkva na Đutezi; Manastira Crnojevića, Čipur. Pripremljeni su i konzervatorski projekti i elaborati arheoloških i konzervatorskih istraživanja za lokalitete: Žabljak Crnojevića; Srednjevjekovni grad Svač; Oblun.

Stručna obrada muzejskog materijala i muzejske dokumentacije je vršena u Muzeju kralja Nikole, u dopunom elektronske baze podataka za 15 muzejskih zbirki. Arheološki muzej je vršio stručne poslove na obradi pokretnog arheološkog materijala sa lokaliteta koji su istraživani.

Prezentacija muzejskog materijala vršena je u kroz realizaciju muzejskih izložbi stalnog i tematskog tipa. Urađen je koncept stalne postavke u Istorijskom muzeju Crne Gore, za period od 1918-2006 godine, dok je u izložbenim prostorima Crnogorske galerije umjetnosti "Miodrag Dado Đurić" i Ateljeu "Dado" realizovano 22 izložbe, među kojima izdvajamo: *Arno Fischer* (saradnja sa Gete institutom Beograd), *Retrospektiva Jakova Đuričića*, *Mediterranske ode Mila Milunovića*, *Esencija postojanja* (saradnja sa Nacionalnom galerijom Makedonije), *Ivan Picelj* (saradnja sa muzejem Lapidarium iz Novigrada), *Na tragu enformela – Branko Filipović Filo i Stevan Luketić*, *Presjek savremene crnogorske scene 2006-2016* (saradnja sa Centrom savremene umjetnosti Crne Gore), *Izložba iz fonda UMCG – akvarel*.

Muzej je objavio publikacije: *Glasnik Narodnog muzeja*, povodom 170. godina od izdavanja, štampano je kritičko izdanje *Luča Mikrokozma* (u saradnji sa izdavačkom kućom CID) i Monografiju Knez Vladimir Dukljanski (u saradnji sa Fondacijom „Sveti Petar Cetinjski“).

U okviru međunarodne saradnje, Muzej je ostvario saradnju sa Univerzitetom iz Mičigena, Pučkim otvorenim Učilištem Samobor; Umjetničkom galerijom iz Dubrovnika; Nacionalnom galerijom Makedonije; Evropskim udruženjem istorijskih edukatora i Regionalnim savjetom. Njegošev muzej je okončao aktivnosti na međunarodnoj izložbi *Imaginarni Balkan, identiteti i sjećanja u dugom XIX vijeku* (pod pokroviteljstvom UNESCO, u saradnji sa muzejima iz Albanije, Bugarske, BiH, Hrvatske, Kipra, Grčke, Makedonije, Srbije, Slovenije, Rumunije i Njemačke).

Od sopstvene djelatnosti, Narodni muzej Crne Gore je prihodovao 374.644,21 eura, a od donacija 40.000 eura.

JU Prirodnjački muzej Crne Gore

Prirodnjački muzej je u 2016. godini, terenskim istraživanjem sakupio 874 primjerka, otkupom geološke zbirke Dušana Dragovića, popunjene su zbirke: petrološka (sa 298 uzorka), mineraloška zbirka (sa 24 uzorka), paleozoološka zbirka (sa 12 uzoraka) i paleobotanička zbirka (sa 1 uzorkom), a kroz donaciju ukupno 454, od čega su 223 primjerka mahovina, od prof. dr Vukića Pulevića i 231 primjerak lišajeva, od Branke Knežević.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije se sprovodila na nivou preventivne zaštite.

Stručna obrada muzejskog materijala i muzejske dokumentacije obavljena je na novosakupljenim primjercima sa terena, pri čemu je inventarisano 393 primjeraka i urađeno 340 fotografija.

Prezentacija muzejskog materijala obavljala se kroz stalnu izložbu, ali i kroz organizovanje 4 tematske izložbe, u okviru manifestacije Dani nauke, u saradnja sa Ambasdom Slovenije u Crnoj Gori, Prirodnjačkim muzejem iz Rijeke i Univerzitetom iz Kopra. Objavljen je stručni rad i pripremljena izložba u okviru projekta Turistička valorizacija i afirmacija kulturnog naslijeđa, pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma i održivog razvoja.

Programi saradnje na nacionalnom i međunarodnom nivou su ostvareni kroz realizaciju projekata sa: Ministarstvom kulture, Ministarstvom održivog razvoja i turizma, Glavnim gradom, Ministarstvom nauke, Ministarstvom prosvjete, Univerzitetom Crne Gore - Biotehničkim fakultetom, nevladinim organizacijama, Fondom za aktivno građanstvo (fAKT) i Botaničkom baštom – Dulovina, Kolašin. Muzej ima status naučno istraživačke ustanove i kao takav jeste partner i u strateškim dokumentima koje generiše Ministarstvo nauke.

Izdavačka djelatnost se odnosila na objavljivanje naučne publikacije *Natura montenegrina*.

Od međunarodnih projekata, realizovani su: *Zaštita pelikana, ključne vrste biodiverziteta Skadarskog jezera* (realizuje se od 2013. godine sa finansijskom podrškom Fonda za zaštitu kritičnih ekosistema (CEPF)); *Natura 2000 u Crnoj Gori* (projekat je počeo 2016, u okviru međunarodnog konzorcijuma koji vodi firma AAM iz Budimpešte). Pored navedenih projekata, Prirodnjački muzej je organizovao Konferenciju European (ECCB), sa temom *Konzervacija mahovina – Nova Crvena lista mahovina Evrope*, kojoj su, pored crnogorskih naučnika i stručnjaka, učestvovali i biolozi iz Austrije, Italije, Mađarske, Rumunije, Bugarske, Norveške, Irske, Velike Britanije, Njemačke, Estonije, Bjelorusije, Litvanije, Švajcarske, Švedske, Srbije, Hrvatske, Turske, Albanije i Portugalije. Ostvarena je saradnja sa prirodnjačkim muzejima iz Makedonije, Hrvatske, Slovenije, Ambasdom Republike Slovenije u Crnoj Gori i dr.

JU Pomorski muzej Crne Gore

Pomorski muzej je u 2016. godini, realizovao brojne programske aktivnosti.

Sakupljanje muzejskog materijala je sprovedeno otkupom predmeta i 13 publikacija. Muzej je kao poklon/donaciju dobio 194 predmeta, kao i određeni broj dokumenata i knjiga iz pomorske prošlosti, a koje su pripadale porodicama pomoraca iz Kotora i Boke Kotorske i van Crne Gore (Zoran Radimir, Milan Sbutega, Gracijela Čulić, Jovica Martinović, Slavka Dabinovića, Nikole Seferovića, Vjekoslava Perišić, i Gordane Tudor iz Splita).

Fond Biblioteke Muzej je upotpunio putem kupovine, razmjene i poklona, sa 251 knjigom iz oblasti pomorstva.

Zaštita muzejskog materijala i muzejske dokumentacije odnosila se na konzervatorske mjere na 16 muzejska predmeta, kao i 8 umjetničkih slika koje su dio kulturnog dobra Umjetnička zbirka, a u skladu sa propisima iz oblasti zaštite kulturnih dobara.

Stručna obrada muzejskih predmeta i muzejska dokumentacija odnosila se na muzejske predmete iz istorijsko-umjetničke zbirke (60 predmeta), iz pomorsko-tehničke zbirke (170 predmeta), iz etnografske zbirke (120 predmeta), kao i na 194 novih bibliografskih jedinica.

Prezentaciju muzejskog materijala Muzej je obavljao na nacionalnom i međunarodnom nivou, kroz organizovanje 5 izložbi. Muzej je učestvovao u izložbi koju su organizovali Ministarstvo kulture i Uprava za zaštitu kulturnih dobara, u saradnji sa Nacionalnom zajednicom Crnogoraca Hrvatske.

U saradnji sa Ministarstvom održivog razvoja i turizma i Nacionalnom turističkom organizacijom, sprovodi se projekat Digitalizacija i prezentacija starih fotografija sa kraja XIX i početka XX vijeka iz fundusa Muzeja. Posebno je ostvarena saradnja sa Javnom ustanovom Biblioteka za slijepe, nevladinim organizacijama za slijepa i slabovidna lica, kao i školama sa područja Boke Kotorske.

Muzej je pružao stručnu pomoć na poslovima evidentiranja muzealija i otkupa u Zbirci pomorskog nasljeđa u okviru Porto Montenegro u Tivtu, kao i Kotorskoj Biskupiji, odnosno Muzeju sakralne umjetnosti, Zbirci muzejalija Svetišta Gospe od Škrpjela, kao i u privatnoj Zbirci porodice Radimir, a započeti su pregovori o formiranju zbirke Ribarstvo Boke Kotorske u kotorskom naselju Muo.

Muzej je pripremio drugi dio edicije stalne publikacije Godišnjak (dvobroj 59-60, tom II), Bibliografiju članaka iz Godišnjaka I-LX, mjesečni časopis Jedra Boke, u štampanoj i elektronskoj formi, izdavanje knjige Plovidba kapetana Iva Visina oko svijeta, na našem i na engleskom jeziku, autora Petra Palavršića i Slavka Dabinovića, Vodič Pomorskog muzeja Crne Gore na Brajevom pismu, zajedničku informativna brošura sa OJU Muzeji Kotor, kao i edukativnu brošuru namjenjenu đacima iz osnovnih i srednjih škola.

Međunarodna saradnja se, pored saradnje u realizaciji izložbi, ostvarivala i kroz učešće stručnjaka Pomorskog muzeja u radu naučnih skupova: povodom 150. obljetnice Viškog boja, *Pomorski muzej – čuvar istorijskih tragova Viške bitke i Kontraadmiral Marko Florio, Bokelj u odbrani Visa*; na VII Međunarodnoj konferenciji industrijske baštine u organizaciji NVO »Torpedo« iz Rijeke. Takođe, Pomorski muzej je ostvario saradnju na ugovaranju prekograničnih projekata, *Amused; Adrion Region Museum Interpretation and Education through Digitisation i Frame of the Light of the Adriatic Sea Horizon; Interreg Adrion*, čija se realizacija očekuje u narednom periodu. Pomorski muzej je član ICOM SEE, a u 2016. godini učestvovao je na trećoj regionalnoj naučnoj konferenciji ICOM SEE u Beogradu, sa naučnim radom Blago iz bokeljskih baula.

JU Biblioteka za slijepe Crne Gore

Biblioteka za slijepe je članica bibliotečke asocijacije IFLA i međunarodnog DAISY konzorcijuma.

U protekloj, kao i u nizu prethodnih godina, ostvarena je saradnja sa nevladinim sektorom, a naročito sa lokalnim organizacijama slijepih i slabovidnih u Crnoj Gori i NVO Kulturni centar Homer.

Stručna obrada knjige sprovedena je u elektronskom katalogu Biblioteke, pri čemu je obrađeno je 770 bibliografskih jedinica, od čega veći dio čine knjige na Brajevom pismu i muzička zbirka.

Programom nabavke bibliotečke građe, fond je dopunjen sa 200 novih naslova. Biblioteka je u izvještajnom periodu obogatila fond odjeljenja u Herceg Novom za 12 naslova.

U Bibliotečkom odjeljenju priređeno je 50 novih naslova u Daisy formatu, 8 naslova na Brajevom pismu, kao i 12 brojeva časopisa *Glas*. Trenutno je ukupan broj korisnika Biblioteke 568.

Organizovane su: 3 književne večeri, 3 koncerta, 3 tribine kao i 12 projekcija filmova, adaptiranih i sinhronizovanih za osobe oštećenog vida. Biblioteka Filmske projekcije organizovane su i u: Bijelom Polju, Baru i Nikšiću, uz podršku i pomoć opštinskih organizacija slijepih i slabovidih. Programima je prisustvovalo oko 900 posjetilaca.

Biblioteka svoju djelatnost obavlja u iznajmljenom prostoru.

JU Crnogorska kinoteka

Crnogorska kinoteka je realizovala niz manifestacija izvan svog matičnog prostora, pa su tako programi ove institucije prezentovani publici u Nikšiću, Kotoru, Tivtu, Pljevljima, Budvi, Herceg Novom i Žabljaku.

U cilju digitalizacije audio vizuelne građe, ostvarena je saradnja sa Radio Televizijom Crne Gore, na ime zaštite i očuvanja filmskog materijala i televizijskih emisija, a nastavljena je i obrada materijala dobijenog od Vojske Crne Gore i Galerije Centar.

Institucionalna saradnja je ostvarena sa Crnogorskim narodnim pozorištem, u kojem je realizovan veliki broj programa Kinoteke, ali i sa Pomorskim muzejom Crne Gore, u odnosu na donaciju filmskih materijala.

Kinoteka je organizovala više revija filmova, na kojima su javnosti prezentovani poznati stvaraoci iz Crne Gore i svijeta, među kojima su Veljko Bulajić, Dragan Nikolić, Velimir Bata Živoinović, Mirko Kovač, Dejvid Buovi i drugi.

Programski sadržaji i aktivnosti Kinoteke prezentovane su publici u Hrvatskoj, Poljskoj, Kini i Urugvaju, a Kinoteka je ostvarila saradnju i sa Jugoslovenskom kinotekom, Beogradskim filmskim festivalom FEST, Ambasdom Austrije i Mađarskom filmskom laboratorijom.

Crnogorska kinoteka je aktivni član Međunarodne federacije filmskih Arhiva i Asocijacije evropskih kinoteka, a bila je uključena i u obilježavanje Dana evropske baštine 2016, kroz reviju filmova baziranih na djelima Mihaila Lalića.

Saradnja sa nezavisnim sektorom ostvarena je kroz učešće u realizaciji Podgorica Film Festivala, Filmskog festival Džada, Frog Film Festivala, Zimskog salona knjige "Booka", festivala "Odakle zovem" i drugih.

Djelatnost Kinoteke u značajnom bi bila poboljšana u slučaju posjedovanja sopstvene bioskopske sale, što je i predviđeno kroz prostornu adaptaciju Doma vojske za potrebe smještaja ove institucije.

7. OCJENA STANJA

Na osnovu ovog Izvještaja, evidentno je da je Ministarstvo realizovalo značajne i kompleksne aktivnosti iz svoje nadležnosti, pravnog i programskog okvira, sektorskih i intersektorskih strateških dokumenata, prioriteta i ciljeva.

U oblasti unapređenja pravnog okvira realizovane su značajne aktivnosti u oblasti izmjena i dopuna zakona, ali je izostala izrada podzakonskih akata neophodnih za njihovu cjelovitu implementaciju, a razlog za takvo stanje je nedostatak stručnog kadra u ovom državnom resou.

Osnivanjem Filmskog centra Crne Gore, krajem 2016. godine, unaprijeđen je institucionalni okvir u kulturi i stvoreni uslovi za konzistentno vođenje politika razvoja u crnogorskoj kinematografiji.

I pored očiglednih napora da se strateško planiranje u kulturi na opštinskom nivou i reorganizacija opštinskih ustanova kulture, ustanovi kao razvojni prioritet, na ovom polju zabilježeni su tek neznatni rezultati.

U cilju unapređenja djelatnosti kulture djelimično su realizovane aktivnosti koje se odnose na izradu sektorskih studija i analizu stanja u oblasti nezavisne kulturne scene, pa će to biti kontinuirana obaveza i u narednom periodu. Isti tretman imaće i priprema analize kadrovnih potreba u kulturi.

Izostala je realizacija obaveze reorganizacije i redefinisanja statusa manifestacija i festivala od posebnog značaja.

Realizovane su različite linije podrške mladim kadrovima, podsticanju naučno-istraživačkog rada, stručnom usavršavanju, u vidu jednokratnih pomoći, kao i kroz javni konkurs i posebne programe podrške koje sprovodi Ministarstvo. Ipak, nedostatak stručnog kadra u kulturi mora biti dosljednije i potpunije tretiran i planiran, kroz posebne edukativne programe u zemlji i inostranstvu i u saradnji sa sektorima prosvjete i nauke.

Obezbjedenje zakonskog udjela u budžetu Crne Gore za finansiranje kulture (stopa od 2,49% u odnosu na tekući budžet) se i u 2016. godini, pokazala garantom održivosti sektora. Takođe, u cilju daljeg razvoja neophodno je obezbijediti i druge modele podrške (namjenska sredstva, međunarodni fondovi i programi saradnje, povoljnosti za ulaganja u kulturu).

Tokom 2016. godine, intenziviranja je međuresorna saradnja, posebno sa sektima turizma, nauke, visokog obrazovanja, s tim što se te mogućnosti moraju i nadalje razvijati.

Ravnomjran razvoj kulture koji se ostvaruje putem javnog konkursa, kao i sprovođenjem posebnih programa podrške (Razvoj kulture na sjeveru i u Nikšiću, Program zaštite i očuvanja kulturnih dobara), obezbjeđuje aktivizam i održivost sektora kulture na cijeloj teritoriji Crne Gore.

Iako su nacionalne ustanove kulture u određenoj mjeri dio svojih programskih aktivnosti realizovale van matične scene, evidentno je da je jača saradnja u ovoj oblasti neophodna. Takođe, saradnja između ustanova kulture i uključivanje civilnog sektora, su aktivnosti za koje u narednom periodu treba planirati posebne podsticajne mjere, s obzirom na to da dosadašnji rezultati nijesu imali očekivane efekte.

Disperzija programa kao jedan od elemenata ravnomjernog razvoja i podsticaja institucionalne saradnje tokom 2016. godine, pokazuje solidne rezultate, ali i potrebu da se inoviranjem mehanizama podsticaja još više unapređuje.

U oblasti međunarodne saradnje u kontinuitetu se ostvaruje napredak, ali rezultati te aktivnosti moraju biti vidljiviji, posebno kada se govori o bilateralnoj saradnji, učešću u programima EU i UNESCO.

I pored toga što se iz godine u godinu povećava učešće nacionalnih ustanova kulture u međunarodnim programima saradnje, ovu oblast je neophodno unapređivati i stimulisati.

Na planu promocije raznolikosti kulturnih izraza sprovedene su brojne aktivnosti kojima se afirmiše crnogorska multikulturalnost, manjinski i rodni identiteti, stvaralaštvo i potrebe osoba sa invaliditetom, putem podsticaja programa sa takvim sadržajima i implementacijom aktivnosti iz strateških dokumenata.

Uzimajući u obzir status organa i javnih ustanova iz oblasti kulturne baštine, uočava se izazov u obliku nedovoljne prisutnosti programa organa i ustanova, na polju saradnje sa srodnim ustanovama u okruženju i na međunarodnom planu.

Obilježavanje značajnih jubelaj iz crnogorske kulture i istorije pokazalo je dobar kapacitet nacionalnih ustanova kulture u kreiranju sadržaja kojima se doprionosi afirmaciji naslijeđenih kulturnih vrijednosti i kulturnog identiteta.

U kontinuiteti su sprovođenje mjere i aktivnosti monitoringa i evaluacije programa i projekata iz nadležnosti ovog resora, ali je praksa pokazala da dosadašnje modele treba značajno inovirati.

8. PREDLOG MJERA

U cilju unapređivanja pravnog okvira sistema kulture neophodno je, na osnovu analize stanja i rimjene propisa inovirati zakonska i inovirati/donijeti nova podzakonskih akata.

Nastaviti sa aktivnostima unapređivanja institucionalnog razvoja na nacionalnom i opštinskom nivou sprovođenjem novih modela monitoringa i evaluacije njihovog rada, ali i podsticanjem institucionalne saradnje i stvaranjem povoljnih uslova za korišćenje kapaciteta i saradnju sa nezavisnom kulturnom scenom.

Inovirati modele saradnje sa opštinskim vlastima u cilju sprovođenja strateškog planiranja kulturnog razvoja i donošenja opštinskih programa razvoja kulture.

Nastaviti aktivnosti na donošenju novih sektorskih strategija, posebno u oblasti kinematografije, ali i u drugim oblastima značajnim za unapređenje djelatnosti kulture u cjelin i obezbjeđivanje potpunijeg uključivanja sektora kulture u druge nacionalne razvojne strategije.

U kontinuitetu sprovođenja mjere unapređenja infrastrukture u kulturi i inoviranjima tehničko-tehnološke baze, kao bitnih preuslova kulturnog razvoja.

Nastaviti sa aktivnostima prikupljanja podataka za cjelovitu analizu kadrovskih potreba u kulturi, uslova za edukaciju i doedukaciju, radi obezbjeđivanja odgovarajućeg kadra neophodnog za kvalitetnu realizaciju poslova u svim djelatnostima kulture, a posebno kulturnoj baštini.

U cilju održivosti sektora kulture i njene revitalizacije obezbijediti dosljednu primjenu propisane stope izdvajanja za kulturu iz državnog budžeta, ali i unaprijediti model podsticajnih mjera za korišćenje međunarodnih fondova, stimulirati ustanove na bolje korišćenje svojih kapaciteta u komercijalne svrhe i ustanoviti funkcionalan model ubiranja namjenskih prihoda.

Intenzivirati međusektorsku saradnju.

Unaprijediti ostvarivanje ravnomjernog razvoja redefinisanjem modela podrške i kriterijuma selekcije, u cilju unapređenja kvaliteta umjetničke produkcije sa fokusom na programe i projekte kojima se doprinosi jačanju svijesti o multikulturalnom kontekstu crnogorskog društva i kulturnom identitetu, disperziji programa i koprodukcionalnoj saradnji nacionalnih i opštinskih institucija kulture, kao i nezavisne kulturne scene.

Realizovati bilateralne i multilateralne sporazume o saradnji i druge međudržavne ugovore kojima se obezbjeđuje promocija i prezentacija crnogorske kulture, učešće sektora u međunarodnim programima i posebno stimulirati te aktivnosti ustanova kulture.

Uspostaviti nove linije podrške programima i projektima kojima se afirmiše crnogorska multikulturalnost i interkulturalni dijalog, ali i obilježavaju značajni datumi tog i takvog kulturno-istorijskog konteksta.

Na osnovu svega navedenog Ministarstvo kulture je odredilo prioritete za 2017. godinu, koncipirane kroz sledeće oblasti: programske aktivnosti; normativne aktivnosti; organizacione aktivnosti; međunarodne aktivnosti; komunikacione aktivnosti.

Programske aktivnosti - Unapređenje u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva kroz postojeće i razvoj novih programa Ministarstva kulture. Proaktivan odnos sa institucijama kulture u nadležnosti Ministarstva kulture u primjeni Zakona u kulturi, Programa razvoja kulture i svih Strategija Vlade Crne Gore koje sadrže pitanja od značaja za oblast kulture. Unapređenje stanja kulturne baštine i proaktivan odnos na poslovima zaštite i popularizacije potencijala i vrijednosti kulturne baštine. Razvoj projekata intesektorske saradnje Ministarstva kulture sa drugim ministarstvima. Razvoj projekata i programskih linija podrške u funkciji jačanja i razvoja crnogorskog kulturnog identiteta i svih pojedinačnih kulturnih identiteta u Crnoj Gori.

Normativne aktivnosti - Shodno usvojenoj dinamici rada Ministarstva kulture za 2017. godinu planirano je kandidovanje izmjena i dopuna zakona u oblasti kulture. Važno je postojeći

plan aktivnosti u oblasti normativnih aspekata djelatnosti dopuniti sveobuhvatnom i posebnom analizom, tj. pokrenuti postupak procjene učinka propisa u oblasti kulture. Navedena dva aspekta biće sadržana u prijedlogu Akcionog plana za 2017. godinu, sa procjenom prioriternih aktivnosti. Normativni aspekt u radu Ministarstva kulture, posebno u analizi učinka postojećih propisa, od značaja je za dalje funkcionisanje ključnih segmenata kulturnog sistema i nadležnosti Ministarstva kulture u sprovođenju kulturne politike. Učinak predstavlja jasnu analizu primjene odredbi svih relevantnih zakona. Takođe je potrebno identifikovati širenje oblasti propisa od značaja za kulturu, koji nijesu do sada primjenjeni u Crnoj Gori.

Organizacione aktivnosti - Potrebno je inovirati sistematizaciju za Ministarstvo kulture, kako bi ona u budućnosti odgovorila ciljevima kulturne politike, zakonskim aspektima i posebno pitanjima međunarodne saradnje i procesu euroatlantskih integracija. Potrebno je napraviti pregled statusa postojećih sistematizacija u institucijama kulture za čiju nadležnost je odgovorno Ministarstvo kulture. U tom kontekstu je potrebno izvršiti kadrovsku analizu zaposlenih u institucijama kulture, i sačiniti plan razvoja kadrova koji treba da odgovori zahtjevima novih sistematizacija u institucijama kulture, koje još nijesu inovirane, niti su kandidovane za proces odobravanja. Početni pregled navedene teme daje vrlo nepovoljne rezultate u probijanju rokova za zakonsku obavezu donošenja Sistematizacije radnih mjesta i organizacione strukture u institucijama kulture za koje je nadležno Ministarstvo kulture u dužem vremenskom okviru.

Međunarodne aktivnosti - Sveobuhvatna implementacija Programa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji. Analiza realizacije potpisanih međunarodnih ugovora o saradnji u oblasti kulture i kandidovanje novih ugovora. Pospješivanje saradnje i razvoj projekata Ministarstva kulture sa međunarodnim organizacijama u okviru Evropske unije, Savjeta Evrope i UNESCO. Stimulisanje i jačanje međunarodne saradnje sektora kulture kroz participaciju u evropskim i međunarodnim mrežama kulture, asocijacijama i udruženjima. Stimulisanje i jačanje međunarodne saradnje sektora kulture kroz programe finansiranja projekata u kulturi na međunarodnom nivou.

Komunikacione aktivnosti - Jačanje promocije sektora kulture i uloge Ministarstva kulture u kreiranju imidža Crne Gore. Razvoj projekata medijske prezentacije djelatnosti Ministarstva kulture, kroz inoviranje komunikacione strategije u radu sa medijima. Razvoj sajta Ministarstva kulture i njegovo kvalitetnije uređivanje. Razvoj projekata medijske prezentacije upotrebom društvenih medija u funkciji promocije aktivnosti i programa koje podržava Ministarstvo kulture. Aktivnosti u saradnji sa Državnim protokolom u funkciji brendiranja zvaničnih poklona i artefakata kojima se predstavlja država.